

UCHWAŁA NR LIII.449.2023

RADY GMINY PRZYTYK

z dnia 29 grudnia 2023 r.

w sprawie zaopiniowania projektu „Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Pozytywnie opiniuje się projekt: „Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk”, w brzmieniu nadanym w załączniku do niniejszej uchwały i upoważnia się Wójta Gminy Przytyk do jego realizacji.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przytyk.

§ 3.

Traci moc Uchwała NR L.418.2023 Rady Gminy Przytyk z dnia 10 listopada 2023r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY PRZYTYK
Krzysztof Wlazło

UZASADNIENIE

Przedstawiono do zaopiniowania projekt pod nazwą: „Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk” opracowana wspólnie ze Stowarzyszeniem „Przystań nad Radomką”. Niniejszy projekt podsumowuje dotychczasowe zadania, jak również jest kompendium wiedzy do planowania inteligentnego rozwoju wsi Przytyk. Załącznikiem niniejszej Uchwały jest Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk. Uchwała zawiera upoważnienie Wójta do realizacji projektu z uwagi na możliwość obciążenia budżetów na lata przyszłe.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GROMADZKIEJ PRZYTYK
Krzysztof Wlazło

KONCEPCJA INTELIGENTNEJ WSI DLA MIEJSCOWOŚCI PRZYTYK

Lipiec 2023

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Stowarzyszenie Przystań nad Radomką współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zadanie realizowane w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wdrażanej przez LGD Razem dla Radomki

Niniejsza publikacja została opracowana od maja do lipca 2023 roku
przez Stowarzyszenie Przyszań nad Radomką,
w ramach realizacji projektu pt.: „Opracowanie idei koncepcji Smart Village
w miejscowości Przytyk.”
którego celem było opracowanie idei koncepcji Smart Village dla miejscowości Przytyk
Środki finansowe przeznaczone na jej przygotowanie zostały pozyskane dzięki
dofinansowaniu ze środków Lokalnej Grupy Działania Razem dla Radomki w ramach
projektu grantowego pod nazwą Smart Villages
finansowanego ze środków PROW 2014 – 2020.

Spis treści

1	WPROWADZENIE	4
2	KONTEKST	5
2.1	OPIS PROCESU OPRACOWANIA KONSEPCJI, W TYM PRZEPROWADZENIA KONSULTACJI Z LOKALNĄ SPOŁECZNOŚCIĄ.	5
2.2	STRATEGIE I INICJATYWY OBEJMUJĄCE MIEJSCOWOŚĆ PRZYTOK.	7
2.2.1	ODEŚLANIA DO ISTNIEJĄCYCH STRATEGII LOKALNYCH	8
2.2.2	POWIĄZANIA ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA.	8
2.2.3	PRZEGLĄD PRZESZŁYCH I BIEŻĄCYCH (FLAGOWYCH) PROJEKTÓW I INICJATYW.....	14
3	KLUCZOWE CECHY WSI PRZYTOK.....	16
3.1	HISTORIA I DZIEDZICTWO PRZYTOKA.....	17
3.2	GŁÓWNE CECHY WSI	18
3.3	KLUCZOWE WYZWANIA.....	20
3.3.1	UTRUDNIONY DOJAZD DO RADOMIA	21
3.3.2	NIEZAGOSPODAROWANY TEREN WZDŁUŻ RZĘKI RADOMKI.....	22
3.3.3	NIEWYSTARCZAJĄCA BEZPIECZEŃSTWO RUCHU OSÓB NIEZMOTORYZOWANYCH	22
3.3.4	UTRUDNIONA DOSTĘPNOŚĆ DO OPIEKI ZDROWOTNEJ	22
3.3.5	BRAK MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3.....	23
3.3.6	NISKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW	23
3.4	GŁÓWNE ATUTY.....	23
3.4.1	ROZBUDOWANY HARMONOGRAM WYDARZEŃ KULTURALNO - REKREACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW	25
3.4.2	ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA	26
3.4.3	USYTUOWANIE NIEOPODAL RADOMIA.....	26
3.4.4	DZIEDZICTWO KULTUROWE – RODZINY PODŁODOWSKICH I KOCHANOWSKICH.....	26
3.4.5	AKTYWNE ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	26
3.4.6	LOKALIZACJA NAD RADOMKĄ	27
3.4.7	WIELOWIEKOWA TRADYCJA PONIEDZIAŁKOWYCH TARGÓW.....	27
3.4.8	ROZWINIĘTE ROLNICTWO ORAZ PRODUKT TRADYCYJNY PAPRYKA PRZYTOKA.....	27

3.4.9 ZAANGAŻOWANI PRACOWNICY PODMIOTÓW PUBLICZNYCH	28
3.5 UPROSZCZONA ANALIZA SŁABYCH I MOCNYCH STRON (SWOT) OBSZARU OBJĘTEGO KONCEPCJĄ.....	30
<u>4 LOGIKA INTERWENCJI.....</u>	<u>31</u>
4.1 WIZJA ORAZ CEL OGÓLNY	32
4.1.1 CEL SZCZEGÓŁOWY 1: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I JEJ UDZIAŁU W ROZWOJU PRZYTOKA	34
4.1.2 CEL SZCZEGÓŁOWY 2: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO PUNKTÓW USŁUG SPOŁECZNYCH I MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW.....	34
4.1.3 CEL SZCZEGÓŁOWY 3: ROZWÓJ DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	34
4.1.4 CEL SZCZEGÓŁOWY 4: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	34
4.2 STRUKTURA LOGICZNA INTERWENCJI	37
4.3 INTELIGENTNE ROZWIĄZANIA: DZIAŁANIA, PRODUKTY I REZULTATY	41
4.5 LISTA PROJEKTÓW	49
<u>5 ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE</u>	<u>64</u>
5.1 ZARZĄDZANIE.....	64
5.2 MONITORING	64
<u>6 PLAN WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI W REALIZACJĘ KONCEPCJI, Z UWZGLĘDNIENIEM ROLI SOŁTYSA LUB RADY SOŁECKIEJ W TYM PROCESIE .</u>	<u>65</u>
6.1 ZAANGAŻOWANIE MIESZKAŃCÓW W ROZWÓJ STRATEGII	65
6.2 KLUCZOWE KANAŁY KOMUNIKACJI I PODNOSZENIA ŚWIADOMOŚCI WŚRÓD OBYWATELI	65
6.3 PLANOWANE DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU ZMOBILIZOWANIE ZAINTERESOWANYCH STRON	66
<u>7 PODSUMOWANIE.....</u>	<u>67</u>

1 WPROWADZENIE

Inteligentne Wsie, czyli Smart Village to nowa idea w zakresie Rozwoju Obszarów Wiejskich proponowana przez Komisję Europejską. Powstała dopiero kilka lat temu.

Początki koncepcji Smart Village powiązane są z ogłoszeniem w 2016 r. Deklaracji pt. „Lepsze życie na obszarach wiejskich”, znanej również jako Deklaracja z Cork 2.0. Jednym z jej postulatów było pokonanie przepaści cyfrowej i rozwijanie możliwości, jakie oferuje lepsza jakość sieci połączeń i cyfryzacja na obszarach wiejskich. Następnie w 2017 r. Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zaproponowała Działania UE na rzecz inteligentnych wiosek. W dokumencie zdefiniowano wstępnie pojęcie Smart Villages rozumiane jako: „Wsie (społeczności lokalne, regiony), które wykorzystują technologie cyfrowe i innowacje w swoim codziennym życiu, poprawiając w ten sposób jego jakość, polepszając standard usług publicznych i lepiej wykorzystując zasoby lokalne”. W 2017 r. Parlament Europejski i trzej komisarze Unii Europejskiej zainicjowali działanie UE na rzecz inteligentnych wiosek. Od tego czasu dynamika zagadnienia Smart Villages szybko rośnie - zarówno w terenie, jak i na poziomie polityk europejskich. Grupa Tematyczna ENRD ds. Inteligentnych Wiosek określiła, w jaki sposób społeczności wiejskie w całej Europie opracowują innowacyjne rozwiązania lokalne i pomysłowe podejścia do rewitalizacji usług wiejskich w takich dziedzinach jak energia, transport, opieka społeczna i wiele innych.

W kolejnych latach idea ta rozwijała się na poziomie europejskim. W Polsce Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi postanowiło o przekazaniu Lokalnym Grupom Działania finansów na wsparcie społeczności w zakresie przygotowania koncepcji inteligentnych wiosek. Dotacje w wysokości 4000 zł są przekazywane społecznościom, aby mogły rozpocząć proces strategicznego planowania rozwoju z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i metod mających na celu ochronę środowiska. Lokalne Grupy Działania tworzą procedury oraz kryteria wyboru grantobiorców, aby móc ogłosić konkursy na dofinansowanie. Dodatkowo realizowany jest szereg działań edukacyjnych i animacyjnych, aby wesprzeć lokalne społeczności.

Współczesna wieś zmienia się dynamicznie, a proces ten często jest źródłem niepokoju i zagubienia wieloletnich mieszkańców i dążenia do utrzymania istniejącego stanu rzeczy. Dziś wiemy już, że nie będzie to możliwe, a najważniejszym kierunkiem jest tworzenie społeczności Zwinnej (Agile), łatwo dostosowującej się do wyzwań, budującej na lokalnych zasobach i wykorzystującej specyficzne cechy społeczności, kierującej się urzeczywistnianiem wartości a nie odtwarzaniem schematów. W myśleniu o organizowaniu się społeczności, coraz częściej pojawiają się takie pojęcia jak empatia, uważność, adaptacja oraz intuicja.

Na większość obaw, wątpliwości i niepokoju pobudzanych zmieniającym się współczesnym światem i nieustannie transformującą się rzeczywistością zdaje

się odpowiadać idea Smart Village. Jest to tworzenie społeczności inteligentnych, które stale adaptują się, uczą i zmieniają, zachowując jednak wspólną wizję opartą o wartości. Dlatego też podjęcie przez komisję Europejską inicjatywy mającej na celu rozwijanie tego podejścia spotkało się z zainteresowaniem nie tylko środowisk naukowych, ale także praktyków.

Miejscowość Przytyk to Idealny kandydat do planowania inteligentnego rozwoju. Jest to wieś, która w ostatnich latach bardzo dynamicznie rozwijała się. Trafnie rozpoznawała potrzeby lokalnej społeczności. Wytrwale i konsekwentnie przeciwdziałała problemom i rozwijała zasoby. Podejmowała się nietuzinkowych wyzwań. Dziś symbolicznie ubiegając się o Przywrócenie praw miejskich, stawia milowy krok na drodze rozwoju stając się społecznością smart.

2 KONTEKST

Idea Inteligentnej Wsi - Smart Village jest aktywnie promowana w Województwie Mazowieckim między innymi przez Departament Cyfryzacji, Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego w postaci szkoleń i materiałów edukacyjnych. Także Lokalne Grupy Działania, w tym LGD Razem dla Radomki, na której terenie znajduje się Przytyk podejmują się niełatwego zadania zachęcania społeczności wiejskich do bycia bardziej Smart.

2.1 Opis procesu opracowania koncepcji, w tym przeprowadzenia konsultacji z lokalną społecznością.

Proces opracowania koncepcji zapoczątkowany został poprzez ogłoszenie przez Lokalną Grupę Działania Razem dla Radomki naboru wniosków o dofinansowanie dla grantów których celem było stworzenie dokumentu. Lokalna organizacja Przyszań nad Radomką wzięła udział w tym konkursie i otrzymała grant.

Pierwszym krokiem było wyłonienie wykonawcy zlecenia oraz wyszczególnienie interesariuszy koncepcji. Są to:

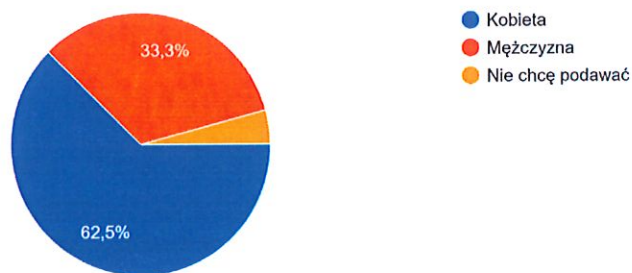
- Stowarzyszenie *Przyszań nad Radomką*
- Sołtys wsi
- Władze lokalne i pracownicy urzędu gminy
- Centrum Kultury i Biblioteka w Przytyku
- Aktywni mieszkańcy
- Dzieci i młodzież
- Seniorzy

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

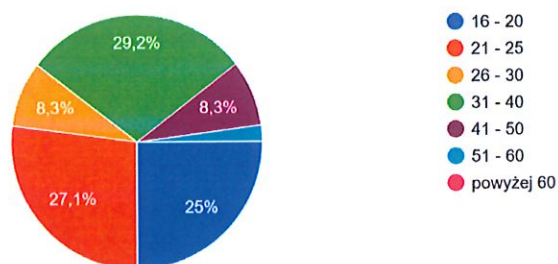
Następnie zaplanowano spotkania konsultacyjne dla mieszkańców. Pierwsze odbyło się 23 maja 2023 r. Wzięli w nim udział przedstawiciel stowarzyszenia oraz władz lokalnych i urzędu gminy w Przytyku oraz mieszkańcy. W spotkaniu brała udział również sołtys miejscowości, Pani Elżbieta Zaremba. Spotkanie poświęcone było przybliżeniu idei Smart Village, dobrych przykładów rozwiązań smart w Europie, zasad tworzenia koncepcji oraz wstępnej diagnozy miejscowości. W tym czasie przeprowadzono też wywiad zogniskowany z Wójtem Gminy, Panem Dariuszem Wołczyńskim.

W kolejnym kroku postanowiono przygotowaniu ankiety dla mieszkańców. Została ona udostępniona 23 czerwca na profilu społecznościowym stowarzyszenia oraz stronie internetowej Gminy. Udostępniona została także na profilach społecznościowych gminy i Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku. Ankieta spotkała się ze sporym zainteresowaniem i w ciągu kilku dni wypełniło ją 48 osób. Spośród respondentów znaczącą większość stanowiły kobiety. Jeśli chodzi o wiek respondentów, to aż ponad 52% respondentów to osoby do 25 roku życia. Można więc powiedzieć, że dzięki ankiecie młodzi ludzie wyrazili swoją opinię na temat przyszłości rozwoju miejscowości, w której mieszkają. Poniżej przedstawiono wykresy ukazujące podział procentowy najważniejszych cech osób wypełniających ankietę.

Płeć
48 odpowiedzi

Wiek
48 odpowiedzi

Kolejnym etapem przygotowania strategii było drugie spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców. Tym razem wzięli w nim udział przedstawiciele społeczności lokalnej Centrum Kultury i Biblioteki, Urzędu Gminy oraz władze lokalne. Spotkanie poświęcone było przedstawieniu wyników ankiety dla mieszkańców, ale także wypracowanie założeń niższego dokumentu. Korzystając z partycypacyjnych metod takich jak World Café oraz panel dyskusyjny uczestnicy wypracowali wizję, cel ogólny oraz cele szczegółowe i operacyjne dla rozwoju Przytyka. W czasie „burzy mózgów” określili także projekty planowane do realizacji, które przyczyniają się do osiągnięcia zamierzonych celów i rezultatów.

W końcowej fazie przygotowania strategii tworzony dokument był konsultowany z przedstawicielami interesariuszy za pośrednictwem narzędzi pracy zdalnej.

Na każdym etapie dbano o jak najwyższy poziom partycypacyjności procesu. Zaproszenia do udziału w spotkaniach konsultacyjnych były ogólnodostępne. Terminy i godziny były tak zaplanowane, aby umożliwić udział zarówno osobom aktywnym zawodowo jak i tym, które mają czas przed południem. Wybrane miejsca to Urząd Gminy i Centrum Kultury i Bibliotek – dobrze znane i dostępne dla wszystkich mieszkańców. Przebieg spotkań był tak pomyślany, aby wykorzystać aktywne formy pracy warsztatowej pobudzającej aktywność i kreatywność uczestników. Atmosfera spotkań była także tak zaaranżowana, aby umożliwić nieformalny kontakt i wymianę informacji. Dzięki temu zmniejszono dystans między prowadzącym i umożliwiono swobodne dzielenie się myślami i spostrzeżeniami.

2.2 Strategie i inicjatywy obejmujące miejscowość Przytyk.

Aktualnie Przytyk nie jest objęty Strategią Rozwoju na poziomie miejscowości. Na poziomie Gminy, obejmuje go Strategia Rozwoju Gminy Przytyk na lata 2016 – 2023. Kolejna Strategia rozwoju Gminy jest już w trakcie opracowywania.

Na jej terenie miejscowości realizowanych jest jednak wiele przedsięwzięć. Funkcjonują tu organizacje pozarządowe, takie jak Stowarzyszenie Przyszań nad Radomką i Ochotnicza Straż Pożarna, jak również dwa kluby sportowe.

Realizatorem różnorodnych inicjatyw jest tu Urząd Gminy w Przytyku, Centrum Kultury i Biblioteka w Przytyku oraz Publiczna Szkoła Podstawowa. Podmioty te sprawnie współpracują wspierając się. Ich wizja jest spójna, a działania skoordynowane.

Opis niektórych z najważniejszych wydarzeń i projektów znajduje się w rozdziale 2.2.3.

2.2.1 Odesłania do istniejących strategii lokalnych

Przytyk ubiega się aktualnie o przywrócenie praw miejskich. Dzięki tej inicjatywie wzrośnie prestiż miejscowości i jej ranga w całym regionie Mazowsza. Zwiększy to także możliwość ubiegania się o dofinansowania na rozwój.

Będzie to historyczne zadośćuczynienie decyzji cara Rosji z 1869 roku o odebraniu po prawie 5 stuleciach praw miejskich Przytykowi. Miła to być kara dla mieszkańców za udział w powstaniu styczniowym i walkę o niepodległość.

Ponad 83% osób biorących udział w konsultacjach społecznych na terenie Gminy dotyczących przywrócenia praw miejskich głosowało za tą inicjatywą.

Wniosek w tej sprawie został już złożony do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i czeka na rozpatrzenie.

2.2.2 Powiązania ze strategiami wyższego szczebla.

Planując rozwój Przytyka zadbano o to, aby koncepcja była spójna z innymi nadrzędnymi dokumentami strategicznymi. Poniżej wskazano do jakich celów w nich zawartych się odnosi. Wizja rozwoju jest spójna, a koncepcja realizuje niektóre z założeń szerszych planów strategicznych.

2.2.2.1 Strategia Rozwoju Gminy Przytyk na lata 2016 – 2023

Niniejsza koncepcja w całości wpisuje się w Strategię Rozwoju Gminy. Spójność dokumentów widać już z poziomu celów strategicznych – Strategia Gminy i Koncepcja Inteligentnej Wsi wskazują na te same obszary. Ważne, aby zauważyć, iż bieżąca strategia zaplanowana jest do końca tego roku, a większość jej celów została już osiągnięta. Przytyk to ośrodek rozwijający się niezwykle dynamicznie i ambitnie.

Tabela 1 Powiązania ze Strategią Rozwoju Gminy Przytyk na lata 2016 – 2023

Cel Strategiczny Gminy Przytyk	Cel operacyjny Gminy Przytyk	Cel szczegółowy koncepcji	Cel operacyjny koncepcji/ działanie
Cel strategiczny: 1. Rozwój infrastruktury technicznej i jej wpływ na wzrost jakości życia mieszkańców	1.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez modernizację, budowę i rozwój sieci drogowej.	2	2.1/ 2.1.1, 2.1.2.
	1.4. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	3	3.1/ 3.1.1., 3.1.2, 3.1.3.
	1.5. Rozwój obiektów kulturalnych, sportowo - rekreacyjnych,	3	3.1., 3.2./

	dydaktycznych i użyteczności publicznej.		3.1.1., 3.1.2., 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2.
	1.7. Rozwój infrastruktury gospodarczej.	4	4/4.1.1.
Cel strategiczny: 2. Utworzenie warunków do rozwoju turystyki, rekreacji i kultury w gminie	2.1. Poprawa jakości infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej w gminie.	3	3.1/ 3.1.1., 3.1.2, 3.1.3.
Cel strategiczny: 3. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych i przedsiębiorców	3.2 Wspieranie pozarolniczych form działalności gospodarczej.	4	4.1, / 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3,
	3.3. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej poprzez tworzenie warunków sprzyjających dla budowania postaw przedsiębiorczych.	4	4.1 4.1.2
	3.6. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	4	4.1/ 4.1.1.
Cel strategiczny: 4. Rozwój społeczności lokalnej oraz kultury i oświaty poprzez poprawę jakości infrastruktury kulturalnooświatowej oraz podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej i animacji kulturalnej w gminie.	4.2. Rozwój infrastruktury kulturalno-oświatowej.	3	3.2/ 3.2.1., 3.2.2.
	4.4. Sprawna i aktywna gmina. Budowa kapitału społecznego przez władze samorządowe.	1	1.1, 1.2., 1.3./ 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.1., 1.2.2., 1.3.1., 1.3.2,
	4.5. Integracja społeczna i kreowanie działań grup nieformalnych i organizacji pozarządowych.	1	1.2/ 1.2.1., 1.2.2.

2.2.2.2 Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wdrażana przez Lokalną Grupę Działania Razem dla Radomki.

Koncepcja tworzona jest w ramach dofinansowania otrzymanego z Lokalnej Grupy Działania Razem dla Radomki i tym samym realizuje założenia LSR. Treść koncepcji

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

i wskazane w niej kierunki działania, cele i realizowane projekty równocześnie realizują następujące cele LSR:

Tabela 2 Powiązania z Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wdrażana przez Lokalną Grupę Działania Razem dla Radomki.

Cel Ogólny LSR Razem dla Radomki	Cel szczegółowy LSR Razem dla Radomki	Przedsięwzięcia LSR Razem dla Radomki	Cel szczegółowy koncepcji	Cel operacyjny koncepcji/ działanie
1. Wsparcie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości z priorytetem dostępu do rynku pracy i samozatrudnienia	1.1. Wspieranie nowych i istniejących podmiotów gospodarczych oraz innowacji.	1.1.1. Nowi przedsiębiorcy na obszarze LGD „Razem dla Radomki”	4	4.1/ 4.1.2
2 Wzmocnienie kapitału społecznego i włączenie społeczne mieszkańców obszaru LGD „Razem dla Radomki”	2.1 Włączenie społeczne grup defaworyzowanych	2.1.1 Inicjatywy lokalne na rzecz osób z grup defaworyzowanych	1	1.1, 1.2/ 1.1.3., 1.1.4, 1.2.1
	2.2 Aktywizacja i integracja społeczna	2.2.1 Aktywna społeczność wykorzystująca lokalne zasoby	1	1.2/ 1.2.1., 1.2.2.
3 Obszar LGD „Razem dla Radomki” atrakcyjny dla mieszkańców i turystów	3.1 Wykorzystanie potencjału dla rozwoju oraz promocji obszaru LGD	3.1.2 Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną	3	3.1/ 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3.
	3.2 Wzmocnienie spójności lokalnej	3.2.1 Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę kulturalną	3	3.2/ 3.2.1, 3.2.2.

Inicjatywy realizowane na rzecz Przytyku mogą być podejmowane zarówno w ramach operacji i zadań grantowych realizowanych ze środków PROW, ale także w ramach realizacji projektów współpracy lub operacji własnych LGD

2.2.2.3 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2030 Roku

Przytyk leży w granicach powiatu radomskiego razem z 13 innymi gminami i miastami otaczającymi miasto Radom. Mieszka w nim ponad 152 tysiące osób. Do najważniejszych zadań własnych tej jednostki samorządowej zaliczyć można prowadzenie działań w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, administracji architektoniczno – budowlanej, transportu zbiorowego, ponadgminnej infrastruktury społecznej i technicznej (m. in. szpitale, drogi publiczne), itp.

Strategia rozwoju powiatu to dokument kompleksowy. Przytyk ze swoją koncepcją wpisuje się w następujące założenia:

Tabela 3 Powiązania z Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2030 Roku

Cel Strategiczny Powiatu Radomskiego	Cel operacyjny Powiatu Radomskiego	Cel szczegółowy koncepcji	Cel operacyjny koncepcji/ działanie
I: Zapewnienie mieszkańcom Powiatu wysokiego standardu życia poprzez podnoszenie jakości i dostępności usług w obszarze zdrowia, edukacji i pomocy społecznej	1.2: Podniesienie jakości kształcenia i rozwój placówek edukacyjnych Powiatu	3	3.2/ 3.2.2.
	1.3: Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Powiatu	2	2.2/ 2.2.1, 2.2.2.
II: Zrównoważony i spójny rozwój przestrzenny Powiatu przy zachowaniu jego walorów przyrodniczych	2.1: Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu i mobilności mieszkańców	2	2.1/ 2.1.1, 2.1.2
	2.2: Rozwój współpracy w zakresie kształtowania atrakcyjnej przestrzeni publicznej dla mieszkańców i przedsiębiorców	1,3,4	1.1., 1.2., 3.1.2, 3.2, 4.1/ 1.1.1 – 1.1.4, 1.2.1, 1.2.2., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2, 4,1,1
	2.3: Poprawa stanu środowiska naturalnego		
III. Wzrost konkurencyjności Powiatu dzięki wykorzystaniu jego potencjału gospodarczego,	3.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu	4	4.1, 4.2/ 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3
	3.2: Rozwój infrastruktury turystycznej		

kulturalnego oraz turystycznego	3.3: Promocja Powiatu i jego oferty turystyczno gospodarczej	1,4	1.1, 4.2 1.1.3, 4.2.1.
---------------------------------	--	-----	---------------------------

2.2.2.4 Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Województwo Mazowieckie jest największe w Polsce pod względem obszaru i liczby mieszkańców. To bardzo konkurencyjny region, który rozwija się szybko. Stawia to nowe wyzwania i tworzy potrzeby charakterystyczne dla społeczeństw wysoko rozwiniętych.

Analizując zgodność Koncepcji z dokumentami nadrzędnymi, wzięto pod uwagę także Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Ustalono spójność z następującymi elementami tego dokumentu:

Tabela 4 Powiązania z Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Cel Strategiczny Województwa Mazowieckiego	Kierunki działań Województwa Mazowieckiego	Działania Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego	Cel szczegółowy koncepcji	Cel operacyjny koncepcji/ działanie
KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	1.2. Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy	4	4.1, 4.2/ 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1
	2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji	2.1. Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej	4	4.1/ 4.1.1
	3. Cyfryzacja gospodarki	3.2. Wsparcie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej	4	4.1/ 4.1.2
	6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	6.3. Wsparcie dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy	4	4.1, 4.2/ 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1
DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE Poprawa	7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności	7.3. Rozbudowa i poprawa konkurencyjności multimodalnego, zintegrowanego systemu	2	2.1/ 2.1.1, 2.1.2

dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni	ekologicznego transportu zbiorowego, w tym rozwój wojewódzkiej sieci połączeń autobusowych		
		7.4. Poprawa ciągłości i jakości tras pieszych i rowerowych	2	2.1/ 2.1.2
		7.5. Budowa i utrzymanie sieci szkieletowej tras rowerowych	2	2.1/ 2.1.2
	8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu	8.5. Kompleksowa rewitalizacja w miastach i miejscowościach wiejskich	3	3.1, 3.2/ 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2
ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	11. Proekologiczna transformacja energetyki	11.1. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	3	3.1/ 3.1.3
	13. Poprawa jakości środowiska	13.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby	3	3.1/ 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3,
MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	15.4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw prospołecznych	1	1.1, 1.2/ 1.1.1, 1.1.2, 1.1.4, 1.2.1, 1.2.2,
	17. Aktywizacja społeczno- - gospodarcza mieszkańców	17.2. Upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego	3	3.2/ 3.2.2.
		17.4. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia	4	4.1, 4.2/ 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1
	19. Włączenie i integracja społeczna	19.3. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej	4	4.1/ 4.1.3

MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia	21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa	21.4. Wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji, w tym o znaczeniu międzynarodowym	1	1.2/ 1.2.1, 1.2.2
		21.6. Kreowanie ośrodków i kształtowanie regionalnej tożsamości kulturowej	3	3.2/ 3.2.1., 3.2.2,
		21.8. Wspieranie przedsiębiorczości i współpracy w obszarze kultury, dziedzictwa kulturowego i turystyki	3	3.2/ 3.2.1., 3.2.2,
	23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej	23.1. Wspieranie ośrodków miejskich i wiejskich w upowszechnianiu potencjału kultury wraz z rozwojem funkcji turystycznych	3	3.1, 3.2/ 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2.

2.2.2.5 Podsumowanie.

Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk opisana w tym dokumencie wykazuje w wysokim stopniu zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla. Nie stoi w opozycji do żadnego z nich. Jej realizacja będzie wspierać osiąganie celów i założeń rozwoju na wszystkich poziomach organizacji samorządowej. Realizacja koncepcji przyczyni się także do rozwoju obszaru Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki”, która już od 15 lat wspiera rozwój obszarów wiejskich wdrażając program LEADER.

Realizacja założeń koncepcji przyczyni się do osiągnięcia spójnych założeń strategicznych dla tego obszaru.

2.2.3 Przegląd przeszłych i bieżących (flagowych) projektów i inicjatyw

Przytyk jest bardzo aktywny zarówno w sferze gospodarczej, infrastrukturalnej jak i społecznej. Odbywa się tu szereg wydarzeń kulturalno – rekreacyjnych. Spośród nich z pewnością należy wymienić Ogólnopolskie Targi Papryki. W tym roku odbywa się już XXII edycja tego flagowego wydarzenia. Prezentują się tu producenci i przetwórcy jak również firmy wspomagające tę gałąź rolnictwa. W programie targów znaleźć można atrakcje dla dzieci, pokazy kulinarne, występy zespołów ludowych i znanych wykonawców. To święto całej społeczności lokalnej.

Kolejną ważną imprezą jest cykl wydarzeń „Kochanowski: Przystanek – Wesele” organizowany we współpracy Centrum Kultury i Biblioteki oraz Parafii. Upamiętnia on ślub Jana Kochanowskiego z Dorotą Podlódowską, który odbył się w roku 1570 w kościele w Przytyku. W programie kilku dni obchodów znajdują się między innymi konkurs recytatorski i turniej szachowy. Punktem kulminacyjnym jest weselny korowód Jana Kochanowskiego. Młodzież przebiera się w stroje z epoki. Prowadzi ją Strażacka Młodzieżowa Orkiestra Dęta Moderato. Pochód przechodzi ulicami miejscowości. Następnie odbywa się impreza integracyjna Wesele Kochanowskiego, na której prezentują się w ramach przeglądu kapele ludowe.

Rysunek 1 Kochanowski Przystanek Wesele

Źródło: <https://echodnia.eu/radomskie/przystanek-kochanowski-wesele-jan-kochanowski-znow-sie-ozeni-w-przytyku-z-dorota-podlodowska-beda-cztery-dni-imprez/ga/c13-16276413/zd/56106251>

Z okazji dnia dziecka odbywa się tu Festyn pod hasłem „Postaw na Rodzinę” gromadzi małych i dużych mieszkańców Przytyka i okolic. Moc atrakcji w postaci występów, konkursów, stoisk wystawienniczych, dmuchańcy i straganów z pamiątkami i jedzeniem przygotowana jest we współpracy Gminy Przytyk, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Parafialnego Zespół Caritas w Przytyku Szkoły, Przedszkola i Ochotniczej Straży Pożarnej.

W czasie wakacji odbywają się tu wydarzenia kinowe o wspólnej nazwie „Kino na trawie”. To cykl wieczorów filmowych organizowanych na stadionie sportowym. Organizatorami są Urząd Gminy i Centrum Kultury i Biblioteka. Filmy dla dzieci, młodzieży i dorosłych gromadzą licznych odbiorców.

Na przepięknie odrestaurowanym rynku, na którym swoje miejsce ma legendarny „Pępek Europy”, odbywają się koncerty pod nazwą Rynek – Miejsce Spotkań. Wyjątkowo dekoracyjna i pięknie utrzymana przestrzeń rynku w Przytyku to efekt realizacji projektu dofinansowanego ze środków programu LEADER. Znajduje się tu nietypowa fontanna przypominająca o strategicznym połączeniu dwóch najważniejszych dróg w dawnej Polsce. Altana ze studnią, ławki, infrastruktura towarzysząca, to wszystko sprawia, że centrum wsi jest atrakcyjnym miejscem i chlubą mieszkańców. Na rynku nie brak również innych wydarzeń jak wystawy terenowe czy Narodowe Czytanie.

Poza tymi flagowymi wydarzeniami kulturalno – rekreacyjnymi nie brak innych takich jak Zapusty, Gminne Obchody Dnia Strażaka, Turniej Piłkarski Drużyn Sołeckich, Zawody Wędkarskie, Jesienne Grzybobranie i Dzień Seniora. Mieszkańcy Przytyka nie mogą nudzić się a w ciągu roku dla każdego znajdzie się atrakcyjnie zorganizowana forma wypoczynku, integracji i rekreacji.

Poza tą niezwykle bogatą ofertą wydarzeń, w Przytyku prowadzonych jest też wyjątkowo dużo inwestycji realizowanych przez Gminę Przytyk. W dużej liczbie dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Z ostatnich wymienić można choćby:

- Budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy
- Wykonanie nowej posadzki w hali sportowej w Przytyku
- Rozbudowa i przebudowa budynku przychodni zdrowia w Przytyku
- Przebudowy dróg gminnych
- Rozbudowę infrastruktury stadionu sportowego

Niezwykle ważną i cenną inicjatywą jest istniejący w Przytyku program „Przytyk Wspiera Przedsiębiorców”. To komplet przepisów prawa lokalnego, dzięki któremu nowi przedsiębiorcy mają możliwość skorzystania przynajmniej z rocznego, maksymalnie do 3 lat zwolnienia z konieczności płacenia podatku od nieruchomości.

Prezentacja tych wybranych inicjatyw jasno wskazuje, że mieszka tu aktywna społeczność zarządzana przez ambitny zespół.

3 KLUCZOWE CECHY WSI PRZYTYP

Przytyk to wieś zlokalizowana nad rzeką Radomką, 17 km na zachód od Radomia, w południowej części Województwa Mazowieckiego. Bogata historia i ambitna współczesność składają się na obraz miejscowości aktywnej, konsekwentnej i dynamicznie rozwijającej się.

3.1 Historia i dziedzictwo Przytyka

Poniżej zawarto wybrane i najważniejsze wydarzenia z bogatej historii Przytyka. Niestety rozmiary tego opracowania nie pozwalają na dogłębne przybliżenie wielowiekowej i wielowątkowej historii i dziedzictwa tego miejsca.

Lokacja miasta nastąpiła najprawdopodobniej na przełomie XIV i XV wieku. Należało ono do rodziny Podlodowskich herbu Janina, których siedzibą był Zameczek - dawniej zwany Ostrowem. Cechowało je strategiczne położenie – na skrzyżowaniu dwóch ważnych w tamtym czasie traktów handlowych: Traktu Królewskiego (Trakt Mazowiecki Warszawa–Kraków) z Traktem Wielkopolskim (Lublin–Poznań). Stąd Przytyk zwany był centrum lub Pępkiem Europy.

Znaczenie Przytyka potwierdził Król Kazimierz Jagiellończyk, nadając mu przywilej organizowania cotygodniowych targów. Tradycja ta, licząc już ponad 500 lat przetrwała do dziś. W tamtym czasie Monarcha nadał też przywilej organizowania dwóch dorocznych jarmarków na świętego Wita - 15 czerwca i świętego Mikołaja - 6 grudnia. Dziś w Przytyku odbywa się także wiele wydarzeń gromadzących mieszkańców.

Kolejnym ważnym dziedzictwem Przytyka jest jego powiązanie z rodziną Kochanowskich. To właśnie w tym miasteczku, w roku 1570 odbył się ślub Jana z Czarnolasu z Dorotą Podlodowską. W następstwie tego, na długie lata stał się on częścią dóbr Kochanowskich.

Lata stabilnego rozwoju Przytyka były przeplatane kataklizmami takimi jak: epidemia cholery i wojna zwana Potopem Szwedzkim w XVII w, czy wielki pożar pod koniec XVIII w.

Od końca XVII w. notowano tu zwiększające się osadnictwo mieszkańców narodowości żydowskiej. To oni zdominowali handel w miejscowości, rozwijając interesy nawet na skalę ogólnopolską. Na przestrzeni lat odsetek ludności żydowskiej wzrósł aż do 90 procent i stanowił jeden z największych w Królestwie Polskim.

Po rozbiorach, Przytyk znalazł się w zaborze Austriackim. Stanowił nadal jednak część dóbr prywatnych rodziny Kochanowskich zwanych Podgajkiem.

Miejscowość straciła swoje strategiczne położenie w roku 1837, kiedy została oddana do użytku nowa, omijająca Przytyk, dobrze utwardzona szosa, która wiodła z Kielc przez Szydłowiec do Radomia, a stamtąd przez Jedlińsk, Białobrzegi i Grójec do Warszawy. Co więcej, w 1869 roku, na mocy ukazu carskiego z 1 czerwca, straciła także prawa miejskie.

Wojny XX wieku odcisnęły piętno na historii Przytyka. Ciężkie walki i ogromne zniszczenia doprowadziły do degradacji miejscowości. W czasie II Wojny Światowej, Niemcy wysiedlili blisko 2700 Żydów do gett w Szydłowcu i Przysusze. Już nigdy

nie wrócili oni do swoich domów. Wtedy też tereny te zostały zamienione na poligon wojskowy Luftwaffe, a wszystkie budynki poza kościołem, zostały zburzone.

Pomimo tych tragedii, miasteczko odbudowało się. Niewątpliwie ważnym czynnikiem był rozwój rolnictwa, w szczególności hodowli papryki zapoczątkowanej w latach 80 ubiegłego wieku przez Antoniego Zbigniewa Kwietniewskiego.

Historia Przytyka to przeplatające się okresy świetności i rozwoju oraz klęsk i katastrof. Wszystkie one odcisnęły swój ślad na tym jaką miejscowością jest dziś. Co najważniejsze, społeczność podnosiła się po każdej trudności i nie poddawała się.

3.2 Główne cechy Wsi

Dziś Miejscowość ta nieprzerwanie rozwija się. Jest siedzibą Gminy Przytyk i to nadaje jej charakter centrum usługowo – administracyjnego. Znajdują się tu wszystkie najważniejsze ośrodki z Urzędem Gminy na czele. Funkcjonuje tu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zakład Gospodarki Komunalnej. Jest tu Publiczna Szkoła Podstawowa, Przedszkole, Centrum Kultury i Biblioteka oraz Ośrodek Zdrowia świadczący nie tylko podstawową, ale też specjalistyczną opiekę zdrowotną. Swój posterunek ma też tu Policja, a delegaturę Powiatowy Urząd Pracy. W pobliskiej wsi – Słowikowie zbudowano tu ważny obiekt - Centrum Dystrybucji i Przetwórstwa Rolnego, na terenie którego odbywają się corocznie Ogólnopolskie Targi Papryki.

Ważnym miejscem na mapie Przytyka jest pięknie odrestaurowany rynek z fontanną symbolizującą dawne znaczenie „Pępka Europy” i malowniczą altaną. Większość dróg jest utwardzonych a infrastruktura na bieżąco jest remontowana i modernizowana.

W miejscowości znajduje się też wiele centrów realizacji potrzeb mieszkańców – są banki, sklepy, restauracje, kawiarnie – lodziarnia oraz kilka dużych firm. Rozwinięta jest tu infrastruktura sportowa. Znajduje się tu stadion sportowy, boisko szkolne, sala gimnastyczna oraz duża hala sportowa. Nie brak placów zabaw i siłowni zewnętrznych.

Działają tu organizacje pozarządowe – Ochotnicza Straż Pożarna, przy której działa Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Stowarzyszenie Przysiań nad Radomką i dwa kluby sportowe.

Charakterystyczną cechą jest obecność na tym terenie wysoko rozwiniętego rolnictwa opierającego się na hodowli papryki. Nie bez kozery region ten zwany jest zagłębiem paprykowym. Patrząc na rejon Przytyka z lotu ptaka widać, że teren ten pokryty jest siecią rozbudowanych tuneli, w których uprawia się to warzywo. To z tego rejonu pochodzi blisko 80% krajowej produkcji. Papryka Przytycka została wpisana na listę

produktów tradycyjnych, a od 1999 roku odbywają się tu Ogólnopolskie Targi Papryki, jedna z największych imprez branżowych w kraju.

Należy zauważyć jednak, że z rolnictwa utrzymuje się niewielki odsetek mieszkańców miejscowości Przytyk. Większość z nich zatrudnionych jest w innych gałęziach gospodarki. Znajduje się tu wiele firm produkcyjno – usługowych, z których największe to Okno – Bud – producent okien i drzwi oraz Opakowaniamax produkująca opakowania z tektury. Mieszkańcy dojeżdżają także do pracy do pobliskiego Radomia.

Miejscowość położona jest w bardzo malowniczym terenie. Biegną tu ścieżki rowerowe, które rozwijane są przez Związek Gmin „Radomka”. Nieopodal znajdują się dwa zbiorniki wodne – Zalew Domaniowski o powierzchni do 500 hektarów zwany „Domaniowskim morzem” oraz niedawno oddany zalew Jagodno. Oba stanowią ważne miejsca rekreacji.

Przytyk ubiega się o przywrócenie praw miejskich. Procedurę rozpoczęło przyjęcie 3 lutego 2023 r. przez Radę Gminy Przytyk uchwały Nr XLII/361/2023 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Przytyk w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Przytyk. Za uznaniem wniosku przemawia zarówno układ urbanistyczny miejscowości, charakterystyka społeczna mieszkańców oraz infrastruktura techniczna. Przytyk zapewnia swoim mieszkańcom jak i obywatelom całej gminy podstawowe potrzeby w obszarze socjalnym, oświatowym, kulturalnym, zdrowotnym, usługowym i innych.

Powierzchnia miejscowości to 283,5684 ha

Ważną charakterystyką Przytyka jest również jego położenie nieopodal dużego miasta – Radomia. Dzięki temu mieszkańcy mają możliwość korzystania z potencjału tamtejszego rynku pracy, zbytu, ośrodków oświatowo-naukowych. Wygodny dojazd i brak nadmiernego ruchu tranzytowego stanowią o zaletach lokalizacji w pobliżu ośrodka miejskiego. Radom to także dogodne miejsce zbytu dla firm działających w Przytyku.

Przytyk, razem z pobliskim Podgajkiem tworzą spójny układ przestrzenno – funkcjonalny, a mieszkańcy obu traktują je jak jedną miejscowość.

Jeśli chodzi o odległość od innych miejscowości, to należy zauważyć, że w promieniu do kilku kilometrów znajduje się większość wsi należących do Gminy. Do ościennych większych miejscowości średnia odległość to około 20 km – odległość podobna jak do siedziby powiatu.

Tabela 5 Odległości Przytyku od ważnych miejscowości

Nazwa najbliższego miasta	Odległość między miejscowościami
Przysucha	22,5 km

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Zakrzew	7 km
Potworów	14,7 km
Radom	18 km
Warszawa	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie: https://www.polskawliczbach.pl/wies_Przytyk

Zgodnie z danymi na dzień 28 lutego 2023 r., Przytyk zamieszkuje 908 mieszkańców. Liczba ta praktycznie nie zmieniła się od 2021 roku, w którym wynosiła ona 907 osób. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 0,9% (Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/wies_Przytyk). Należy więc stwierdzić, że na przestrzeni tych lat liczebność obywateli jest stała.

Jeśli chodzi o strukturę demograficzną, to za portalem https://www.polskawliczbach.pl/wies_Przytyk należy zauważyć, że „58,0% mieszkańców wsi Przytyk jest w wieku produkcyjnym, 21,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Przytyk 72,4 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc porównywalny do wskaźnika dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.”

3.3 Kluczowe wyzwania.

Najważniejsze wyzwania zostały wskazane przez mieszkańców podczas spotkań konsultacyjnych organizowanych w czasie tworzenia koncepcji, jak również w ankiecie online dostępnej w tym czasie dla zainteresowanych.

Spośród 48 respondentów ankiety, 25 osób uznało, że Przytyk zmaga się z trudnościami. Osoby te poproszono o doprecyzowanie w jakim zakresie te trudności są zauważalne. Okazało się, że podobnie jak w czasie warsztatów, dojazdy do Radomia stanowią największe utrapienie dla mieszkańców. Na kolejnym miejscu jest dostępność do różnorodnych zajęć popołudniowych dla dzieci oraz infrastruktura rekreacyjna. W informacjach bezpośrednich – uwagach do ankiety, mieszkańcy jednoznacznie wskazywali na potrzebę zagospodarowania terenów nad Radomką.

Poniżej przedstawiono zestawienie odpowiedzi respondentów ankiety. Osoby mogły zaznaczać więcej niż jedną odpowiedź.

Wskazane trudności zostały opisane szczegółowo poniżej.

3.3.1 Utrudniony dojazd do Radomia

To najważniejszy obszar wymagający interwencji. W czasie spotkań konsultacyjnych, mieszkańcy wspominali „Celinę”, czyli system zintegrowanej komunikacji z miastem powiatowym, który funkcjonował tu kilka dekad temu. Aktualnie obsługą pasażerów zajmuje się prywatny przewoźnik, który realizuje także porozumienia zawarte z gminami. Jednak brak spójnego systemu, który umożliwiałby zakup jednego biletu miesięcznego oraz planowanie podróży to najbardziej doskwierające trudności w komunikacji publicznej. Najprościej dostać się do Radomia samochodem osobistym, Trasa zajmuje około 25 min. Korzystanie z tego rodzaju transportu nie jest niestety możliwe wśród młodych, dojeżdżających do szkół oraz dorosłych nieposiadających pojazdu lub uprawnień do kierowania nim. Dostęp do rozkładów jazdy poprzez internet jest bardzo utrudniony – strona przewoźnika jest niejasna i mało dostępna

dla użytkownika. Co więcej, ta sama firma wymaga różnych biletów miesięcznych na różnych trasach. Zdarza się, że godziny lekcji lub pracy wymagają wyjazdu jedną linią a powrotu kolejną. W takim przypadku mieszkańcy muszą nabywać dwa bilety.

3.3.2 Niezagospodarowany teren wzdłuż rzeki Radomki

Rzeka Radomka, płynąca przez centrum Przytyka to malowniczy ciek wodny. Zbyt mały, aby wykorzystywać go w sposób przemysłowy, może jednak tworzyć urokliwe miejsce do wypoczynku i rekreacji. Aktualnie teren ten jest tylko częściowo zagospodarowany – jest tu plac zabaw i siłownia zewnętrzna. Oddalony jednak od głównych zabudowań często staje się miejscem spotkań młodzieży, która bez nadzoru i opieki dorosłych organizuje tam głośne imprezy. Na terenie tym jeden z przedsiębiorców zgromadził także wraki samochodów, które stanowią zagrożenia dla ludzi i środowiska. Gmina przygotowała Plan Funkcjonalno – Użytkowy dla tego terenu i ubiega się o dofinansowanie projektu jego kompleksowego zagospodarowania. Wybudowane tu zostaną między innymi tężnia solankowa, pomost, scena plenerowa, altana, miejsce na ognisko, fontanna pływająca, pomniki oraz niezbędna infrastruktura techniczna – toalety, ogrodzenie, parkingi, stojaki rowerowe oraz ławki.

3.3.3 Niewystarczająca bezpieczeństwo ruchu osób niezmotoryzowanych

Większa część miejscowości pokryta jest drogami utwardzonymi wraz z niezbędną infrastrukturą wodno – kanalizacyjną i światłowodową. Przy drogach powstały także chodniki. Jeśli jednak wziąć pod uwagę okoliczne wsie, których mieszkańcy korzystają z centrów usług publicznych w Przytyku, tu sytuacja wymaga dalszych działań. Dojazd z okolicznych sołectw odbywa się drogami ruchu samochodowego, co może potencjalnie stanowić źródło niebezpieczeństwa, szczególnie dla dzieci i młodzieży dojeżdżającej rowerami lub hulajnogami. Dojazdy komunikacją podmiejską, której Przytyk jest centrum przesiadkowym są skomplikowane ze względu na niski stopień zintegrowania sieci oraz brak wspólnego biletu na realizowanie przejazdów u różnych przewoźników i na różnych trasach. System JakDojade, funkcjonujący w Radomiu nie obejmuje gmin podmiejskich, w tym Przytyka.

3.3.4 Utrudniona dostępność do opieki zdrowotnej

Rozbudowany ośrodek zdrowia to niewątpliwy atut miejscowości. Dzięki niemu mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ale też niektórych specjalistów. Utrudnieniem, na które zwracali uwagę uczestnicy spotkań jest brak możliwości zdalnego umówienia się na wizytę. Aby iść do lekarza, należy rano stawić się w ośrodku w celu zarejestrowania wizyty. Taka konieczność stanowi wyzwanie dla osób chorych lub opiekujących się dziećmi lub innymi osobami niesamodzielnymi.

System umożliwiający zabukowanie wizyty bez konieczności stawienia się na miejscu z samego rana, usprawniłby opiekę nad chorymi a im znacząco poprawił komfort życia.

3.3.5 Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3

Kolejnym wyzwaniem dla mieszkańców Przytyka jest brak punktów opieki nad dziećmi do lat 3. Nie ma tu żłobka ani klubu, który pełniłby podobną funkcję. Utrudniony dostęp do takich instytucji przyczynia się do obniżenia odsetka kobiet powracających do pracy po urodzeniu dziecka. Rodziny takie szukają pomocy wśród krewnych i często im powierzają swoje pociechy na czas pracy. System ten jest funkcjonalny jedynie w przypadku wspólnego lub sąsiedniego zamieszkania członków rodziny. Jeśli jednak nie ma takiego wsparcia w pobliżu, rodziny borykają się z wyzwaniem zapewnienia odpowiedniej opieki i edukacji dla maluchów.

3.3.6 Niska aktywność społeczna mieszkańców

Uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych aktywni mieszkańcy Przytyka wskazywali na występującą nieoczywistą trudność, jaką jest niski stopień zaangażowania mieszkańców w życie społeczne miejscowości. Wydarzenia organizowane są najczęściej przez tę samą grupę osób, powiązaną z Urzędem Gminy lub jednostkami im podległymi jak szkoła czy centrum kultury. Zauważalna częstotliwość i jakość wydarzeń są oceniane przez mieszkańców bardzo wysoko, jednak organizatorzy zwracają uwagę na niski stopień zaangażowania odbiorców działań. Korzystają i użytkują to, co zostanie im zaproponowane, jednak nie wykazują się inicjatywą i nie włączają się w organizację wydarzeń. Są konsumentami oczekującymi obsługi. Pojawiają się jednak jednoznaczne głosy wskazujące na potrzebę zaangażowania innych osób, wyłonienia nowych liderów aktywności społecznej.

Wszystkie opisane wyżej wyzwania zostały wskazane przez uczestników spotkań konsultacyjnych odbywających się w maju i czerwcu 2023 roku w czasie przygotowywania niniejszego dokumentu oraz przez respondentów ankiety. Zostały one wypracowane w formie warsztatowej korzystając z różnorodnych narzędzi partycypacyjnych. Część danych pochodzi także z analizy danych zastanych, dokumentów planistycznych oraz innych opracowań.

3.4 Główne atuty

Przytyk może poszczycić się długą listą zasobów i atutów. Uczestnicy spotkań konsultacyjnych przekazali obraz miejscowości jako dynamicznie rozwijającej się, odpowiadającej na potrzeby jej mieszkańców, szukającej nowych wyzwań i obszarów

rozwoju. Świadomość atutów umożliwia takie planowanie działań, aby w jak największym stopniu móc je wykorzystać i dzięki temu przyspieszyć rozwój.

Należy zauważyć, że niektóre z obszarów ocenianych najwyżej znalazły się także w zakresie tematów wymagających interwencji. Sytuacja taka ma miejsce, kiedy potrzeby mieszkańców są adekwatnie rozpoznawane i adresowane, jednak proces ich zaspokajania jest w trakcie. Mieszkańcy równocześnie widzą istotny rozwój np. infrastruktury rekreacyjnej, ale równocześnie dostrzegają takie jej aspekty, które należy ciągle rozwijać.

Rysunek 2 Fontanna na rynku w Przytyku

Źródło: https://przytyk.pl/artykul-1015-zmodernizowany_rynek__oddany_do_uzytku_.html

3.4.1 Rozbudowany harmonogram wydarzeń kulturalno - rekreacyjnych dla mieszkańców

Ten obszar został wskazany zarówno przez respondentów ankiety jak i uczestników spotkań jako działający bardzo dobrze. W Przytyku dużo się dzieje. Mieszkańcy mogą korzystać z wielu ofert spędzania aktywnie wolnego czasu. Pikniki, festiwale, kino letnie, rajdy, wydarzenia sportowe, to tylko niektóre z dziejących się tu punktów w harmonogramie. Odbývają się tu Ogólnopolskie Targi Papryki, jedna z największych tego typu imprez w Polsce, która gromadzi producentów i przetwórców papryki, której zagłębie znajduje się w Przytyku i okolicach. Kochanowski: Przystanek – wesele to cykl wydarzeń kulturalnych upamiętniających Jana z Czarnolasu, który w przytyckim kościele brał ślub. Festyn z okazji Dnia dziecka, Kino na trawie, turnieje sportowe, grzybobranie czy Dzień Seniora, koncerty „Rynek Miejsce Spotkań”. To tylko niektóre z licznych wydarzeń, których organizacja i przebieg oceniane są bardzo wysoko.

3.4.2 Rozwinięta infrastruktura

Przytyk to wieś ubiegająca się o przywrócenie praw miejskich i tak jak w miasteczku, jest tu bardzo rozwinięta infrastruktura. Ulice, chodniki, place zabaw, centrum wsi – przyjeżdżając tu ma się wrażenie kompleksowego zagospodarowania przestrzeni. W Przytyku znajduje się wiele budynków użyteczności publicznej, które mogą stanowić bazę do dalszych działań. Infrastruktura jest na bieżąco rozwijana i konserwowana. Podejście do jej wykorzystywania jest elastycznie i umożliwia bieżące dostosowywanie się do warunków i wyzwań. Na przykład, reforma edukacyjna, wskutek której zlikwidowano gimnazja była okazją do rozbudowy Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku i przeniesienia go do dawnych sal lekcyjnych.

3.4.3 Usytuowanie nieopodal Radomia

Przytyk oddalony jest od stolicy powiatu o około 20 km. Dojazd samochodem do centrum zajmuje około 20 minut. W dobie aglomeracji i dostępu do centrów miejskich nie jest to dużo. W krótkim czasie można znaleźć się w centrum handlowym, szpitalu, uczelni wyższej czy w teatrze. Dzięki temu mieszkańcy mogą zaspokoić swoje potrzeby. Warunkiem jest tu oczywiście możliwość skorzystania z samochodu. Dojazd transportem publicznym jest częściowo utrudniony – trudno znaleźć rozkłady jazdy. Równocześnie typowa uciążliwość rejonów suburbanistycznych jak zwiększony ruch tranzytowy nie dotyczy Przytyka w wysokim stopniu. Rozbudowana sieć tras szybkiego ruchu i obwodnic skutecznie uspokaja ruch w rejonie Radomia. Codzienny dojazd do pracy lub szkoły jest możliwy i nie stanowi wielkiej uciążliwości.

3.4.4 Dziedzictwo kulturowe – rodziny Podlódowskich i Kochanowskich

Przytyk to miejscowość z bogatą historią i tradycją. Znane każdemu w Polsce nazwisko Kochanowskich to temat, wokół którego można budować lokalną tożsamość. Na miejscowym cmentarzu za to są jeszcze płyty nagrobne Lupy Podlódowskiego i jego żony (teściów Kochanowskiego). Corocznie w Przytyku odbywa się festyn „Kochanowski: Przystanek – Wesele” upamiętniający zaślubiny poety z Dorotą Podlódowską w roku 1570 w kościele w Przytyku.

3.4.5 Aktywne organizacje pozarządowe

Spośród działających tu organizacji należy wymienić:

- Stowarzyszenie Przyszań nad Radomką – realizujące grant dotyczący stworzenia niniejszej koncepcji
- Związek Gmin Radomka wykonujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska i promujący turystykę rowerową
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy Sokół Przytyk – klub piłkarki

- Klub Sportowy Grom – klub siatkarski
- Ochotniczą Straż Pożarną w Przytyku

Nie zawiązało się tu jeszcze Koło Gospodyń Wiejskich.

Stowarzyszenia i kluby aktywnie działające, są objęte wsparciem organizacyjno – merytorycznym przez Urząd Gminy. Zasoby, którymi dysponuje Gmina – merytoryczne, osobowe, materialne, są użyczane organizacjom i stanowią często podstawę ich działania.

3.4.6 Lokalizacja nad Radomką

Przez centrum miejscowości przepływa malownicza Radomka. Jest ona dopływem Wisły. Dzięki ustawionej na niej zaporze, powstał Zalew Domanowski, który jest miejscem odpoczynku i rekreacji dla wielu mieszkańców. To ułożenie cieku jest atutem, dzięki któremu w centrum miejscowości zostaje zachowany duży areał naturalnego środowiska. Zielony pas przechodzący przez centrum będzie w przyszłości zagospodarowany i wykorzystany jako teren rekreacyjny. Takie przestrzenie, w których zachowana jest bogata roślinność są bardzo cennym rejonem ograniczającym suszę i nadmierne nagrzewanie się przestrzeni zabudowanej. Stanowią też destynację spacerów i odpoczynku.

3.4.7 Wielowiekowa tradycja poniedziałkowych targów

Od ponad 500 lat, z nadania Króla Kazimierza Jagiellończyka, w poniedziałki odbywają się tu targi. Ta wielowiekowa tradycja nie ma sobie podobnych w okolicy i znają ją tu prawie wszyscy. To kolejne bogactwo historii i kultury tej miejscowości. Cotygodniowy targ to podobnie jak za dawnych czasów okazja do spotkania, wymienienia się informacjami, załatwienia najpotrzebniejszych sprawunków w miasteczku. To gruntownie zmodernizowane w 2013 roku miejsce jest jednym z najczęściej odwiedzanych w całym powiecie radomskim.

3.4.8 Rozwinięte rolnictwo oraz produkt tradycyjny Papryka Przytycka

W latach 80 ubiegłego wieku Antonii Kwietniewski, zainspirowany przykładami z Niemiec i Holandii, rozpoczął w Gminie Przytyk pierwszą uprawę papryki i arbuza. Zachęceni krewni i znajomi poszli w jego ślady. W tamtych czasach uprawa w tunelach była mało znana, ale możliwa do zrealizowania w ówczesnych realiach i niezwykle dochodowa. Dziś region przytycki oglądany z lotu ptaka to labirynt wszechobecnych tuneli, w których odbywa się blisko 80% produkcji papryki w Polsce. To główna gałąź rolnictwa na tym terenie. Coraz bardziej zautomatyzowana, jest nadal wymagającą dziedziną upraw. Dzięki staraniom Lokalnej Grupy Działania Razem dla Radomki i Urzędu Gminy Przytyk, Papryka Przytycka w 2011 roku uzyskała wpis do Rejestru Produktów

Tradycyjnych. Nieprzerwanie od 1999 roku odbywają się tu Ogólnopolskie Targi Papryki. Impreza, która pomogła rozwinąć przemysł paprykowy i przeciwdziałać stagnacji zbytu tego produktu jest dziś flagowym wydarzeniem gromadzącym producentów, przetwórców i gości.

Rysunek 3 Ogólnopolskie targi papryki w Sławkowie

Źródło: www.przytyk.pl

3.4.9 Zaangażowani pracownicy podmiotów publicznych

Czynnikiem, który bardzo jasno ujawnił się jako jeden z ważniejszych zasobów miejscowości, który jednak nie był bezpośrednio wskazywany w czasie spotkań konsultacyjnych ani wywiadów, jest zasób ludzki w postaci zaangażowanej, ambitnej, pracowitej i oddanej sprawie kadry Urzędu i jednostek podległych. To właśnie te osoby organizują wydarzenia, dbają o rozwój infrastruktury, realizują wartościowe inicjatywy i planują rozwój miejscowości. Dzięki tej kadrze w Przytyku słuchane są informacje od mieszkańców, dobrze rozpoznawane ich potrzeby i czynione są wysiłki, aby w jak największym stopniu je zaspokoić. Ich poświęcenie przynosi wymierne efekty w postaci satysfakcji mieszkańców z bieżącej sytuacji i kierunków rozwoju. Wyniki ankiet wskazują jednoznacznie na wysoki poziom zadowolenia mieszkańców z działalności kadry Urzędu, Centrum Kultury i innych podmiotów. W czasie spotkań konsultacyjnych, w których przedstawiciele tych jednostek brali udział, jednoznacznie można było stwierdzić, że wizja rozwoju jest wspólna, a podmioty te wzajemnie wspierają się w dążeniach do poprawy jakości życia mieszkańców. Należy zauważyć także wysoki poziom zaufania, jakim mieszkańcy darzą swoje władze. Liczba respondentów ankiety diagnostycznej wyniosła 48 rekordów w ciągu 5 dni. To bardzo wysoki wynik jak na tego typu badanie. Co więcej, wyniki ankiety potwierdzają pozytywny odbiór działań podejmowanych przez Władze.

Poniżej przytoczono jeden z komentarzy bezpośrednich – uczestnicy badania ankietowego mogli przekazać swoją opinię na temat życia w miejscowości. W tej jednej opinii zebrane są najważniejsze uwagi i wnioski z badań dotyczących funkcjonowania Przytyka.

Bądźcie pewnie swojej wartości. Stawiajcie na promocję, aktywność w social mediach, turystykę, wydarzenia kulturalne. Wprowadźcie budżet obywatelski na małe projekty, by uaktywnić społeczność. Warto dbać o zieleni, drzewa, zwłaszcza w dobie coraz częstszych susz. Bądźcie otwarci na mieszkańców i ich potrzeby. Przyjdzie na rozwój komunikacji publicznej, rowerowej, by mieszkańcy mieli jak dojechać do Radomia, dobra komunikacja a nie prywatnym busem, co nie wiadomo jak jeździ.

Po przedstawieniu wszystkich tych danych należy zauważyć, że miejscowość rozwija się bardzo harmonijnie i stabilnie. Aktualnie znalazła się w momencie, w którym dalszy rozwój będzie wymagał zmian nie tylko ilościowych, ale też jakościowych. Symbolicznym przedstawieniem tego jest aplikowanie Przytyka o ponowne nadanie praw miejskich.

3.5 Uproszczona analiza słabych i mocnych stron (SWOT) obszaru objętego koncepcją

Na podstawie opisanych powyżej szczegółowo zdiagnozowanych wyzwań i atutów oraz danych pochodzących z diagnozy, dokonano analizy SWOT, która stanowi podstawę do zaplanowania koncepcji strategicznego planowania rozwoju miejscowości Przytyk. W analizie tej objęto także czynniki wpływające na Przytyk, a nie będące jego częściami, które mają wpływ na życie mieszkańców.

Tabela 6 Analiza SWOT

STRENGTHS Mocne Strony	WEAKNESES Słabe Strony
• Rozbudowany harmonogram wydarzeń kulturalno - rekreacyjnych dla mieszkańców • Rozwinięta infrastruktura • Dziedzictwo kulturowe – rodziny Podlodowskich i Kochanowskich • Aktywne organizacje pozarządowe • Wielowiekowa tradycja poniedziałkowych targów • Rozwinięte rolnictwo oraz produkt tradycyjny Papryka Przytycka • Zaangażowani pracownicy podmiotów publicznych	• Utrudniony dojazd do Radomia • Niewystarczająco zagospodarowany teren wzdłuż rzeki Radomki • Niewystarczająca bezpieczeństwo ruchu osób niepełnosprawnych • Utrudniona dostępność do opieki zdrowotnej • Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 • Niska aktywność społeczna mieszkańców • Niewystarczająca komunikacja między interesariuszami rozwoju
OPPORTUNITIES Możliwości	THREATS Zagrożenia
• Usytuowanie nieopodal Radomia • Lokalizacja nad Radomką	• Niewystarczająca liczba miejsc pracy • Możliwe wystąpienie zjawisk wypalenia u aktywnie działających społecznie osób • Migracje młodych osób do ośrodków miejskich w poszukiwaniu edukacji i zarobku

4 LOGIKA INTERWENCJI

Logika interwencji to serce całej koncepcji. To tu wskazywane są zależności łączące stan faktyczny – jak jest dziś w Przytyku, jakimi zasobami i możliwościami może dysponować społeczność lokalna, z jakimi wyzwaniami mierzy się a także jakie problemy wymagają pilnego zajęcia się nimi z projektowanym stanem docelowym – wizją, celami i działaniami koniecznymi do podjęcia w celu ich osiągnięcia.

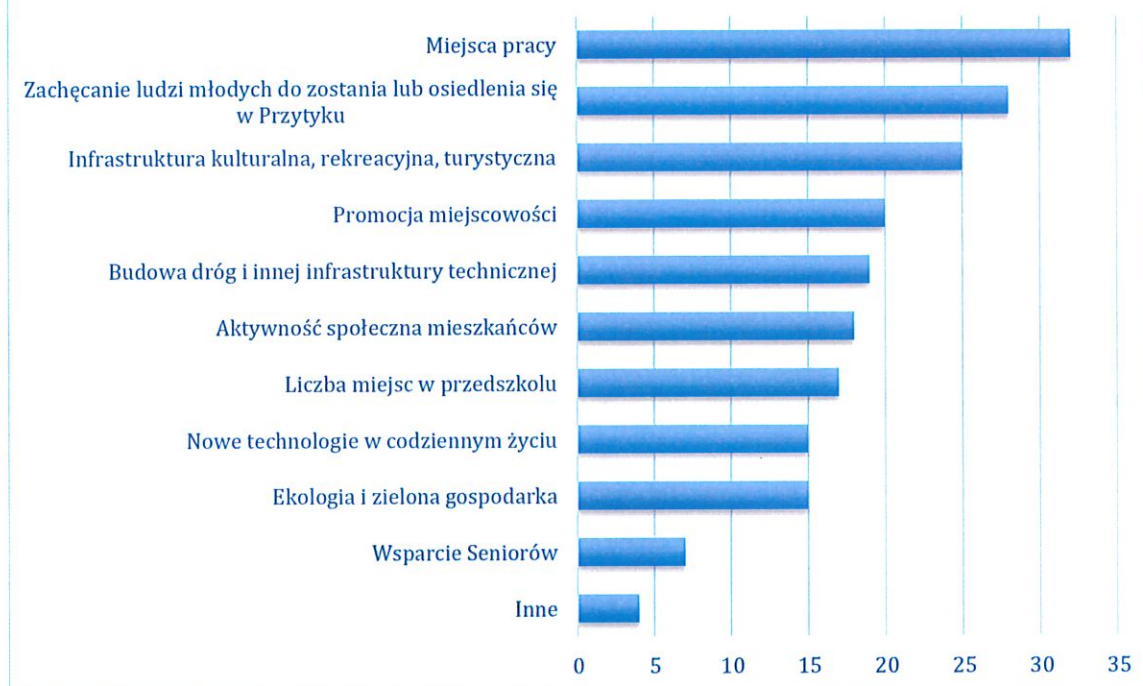
Perspektywa czasowa niniejszej koncepcji to 6 lat. Jest to okres średniej długości planowania strategicznego. Umożliwia on z jednej strony zrealizowanie ambitnych, dużych i czasochłonnych projektów. Z drugiej obejmuje okres możliwy do zaplanowania. Zbyt długi czas trwania koncepcji niósłby ze sobą ryzyko nietrafionego planowania działań na odległe lata funkcjonowania miejscowości.

Koncepcja została tak pomyślana, aby zgodnie z definicją Inteligentnych Wsi polegała na wykorzystaniu technologii cyfrowych i innowacji w swoim codziennym życiu, poprawiając w ten sposób jego jakość, polepszając standard usług publicznych i lepiej wykorzystując zasoby lokalne.

W poniższych podrozdziałach znalazł się szczegółowy opis tych mechanizmów powiązań między różnymi elementami. Budowanie koncepcji rozwoju to nie tylko widzenie tego co jest dziś, ale także snucie marzeń i wizji przyszłości, do której chcemy dążyć oraz sposobów osiągnięcia zamierzonych celów.

Struktura koncepcji opiera się na diagnozie miejscowości opisanej w rozdziałach 2 i 3. Projekcja stanu docelowego – wypracowanie wizji, celów ogólnego, szczegółowych, operacyjnych, określenie niezbędnych działań i na końcu proponowanych projektów dokonała się przy aktywnym udziale mieszkańców. Główne założenia wypracowano w czasie spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami. Ważne były tu także wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców w której nakreślili oni szkic obszarów wymagających wsparcia i podjęcia inicjatyw. Wskazali także proponowane projekty do realizacji.

W jakich zakresach powinien nastąpić dalszy rozwój miejscowości Przytyk.

4.1 Wizja oraz Cel ogólny

W efekcie przeprowadzonego partycypacyjnego procesu kształtowania założeń niniejszej strategii, diagnozy sytuacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej, określono wizję rozwoju miejscowości Przytyk na kolejne 5 lat.

Przytyk to ambitne miasto aktywnych obywateli.

Powyższa wizja obejmuje projekcję przyszłości, w którym Przytyk, odzyskawszy już prawa miejskie rozwija się nadal harmonijnie. Równocześnie obywatele nie wahają się podejmować wyzwań i nowatorskich rozwiązań. Stawia się tu na ciekawe inicjatywy. Silna kadra instytucji publicznych organizująca życie społeczne troszczy się zarówno o zaspokajanie bieżących potrzeb mieszkańców, jak i o nietuzinkową formę realizowanych projektów. Nie boi się podejmowania ambitnych wyzwań. Mieszkańcy, zadowoleni z jakości swojego życia, proaktywnie angażują się w rozwiązywanie bieżących problemów i sami są źródłem inicjatyw rozwojowych. Dobra komunikacja i współpraca między wszystkimi interesariuszami rozwoju stanowi silny fundament stabilności społeczności.

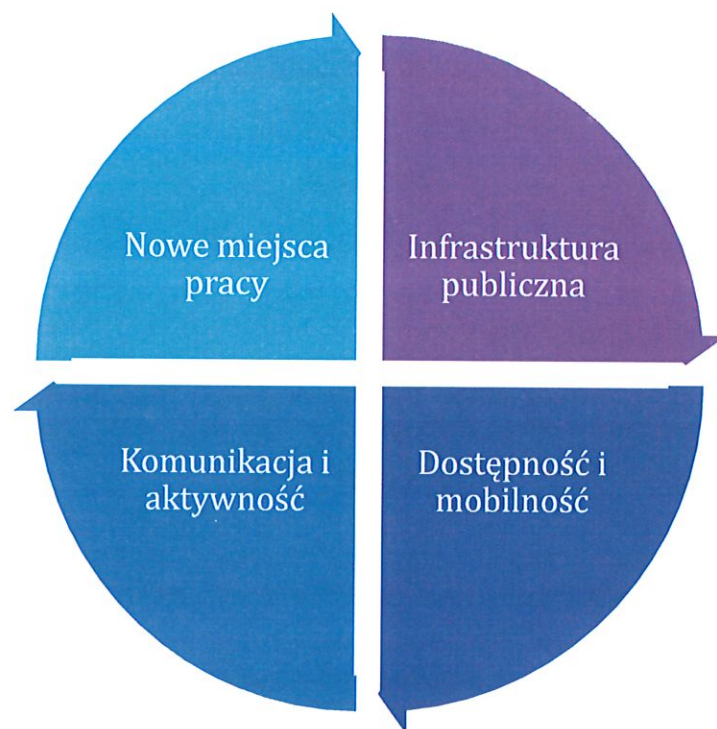
Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Aby zrealizować powyższą wizję, która jest elementem projekcji stanu docelowego, wyszczególniono Cel Ogólny niniejszej koncepcji, którym jest

Rozwój Kapitału Społecznego w Przytyku i przestrzeni do jego realizacji.

Cele szczegółowe i operacyjne w odpowiedzi na SWOT

Realizacja celu ogólnego opiera się na czterech kierunkach rozwojowych. Ich określenie możliwe było dzięki partycypacyjnym narzędziom wykorzystanym w czasie spotkań konsultacyjnych. Mieszkańcy udzielając odpowiedzi w ankiecie oraz pracując metodą panelu dyskusyjnego określili kluczowe tematy, wokół których zbudowana jest niniejsza koncepcja. Są to Komunikacja i aktywność, Infrastruktura publiczna oraz Mobilność i Dostępność oraz Nowe miejsca pracy.

Rysunek 4 Kierunki rozwoju wsi Przytyk

Działają one synergicznie – wzrost w jednym zakresie, pociąga zmiany w drugim. Są komplementarne w stosunku do siebie – uzupełniają się. Równomierne wspieranie wszystkich trzech kierunków umożliwi efektywne wykorzystanie ich potencjałów. Każdy z nich działający w pojedynkę nie odniesie takiego efektu jak wspierany przez pozostałe

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Kierunki rozwoju jednoznacznie wskazują na konieczność realizacji trzech celów szczegółowych oraz celów operacyjnych umożliwiających etapowanie i dzielenie obszarów wymagających wsparcia.

Poniżej wskazano wyszczególnione cele koncepcji.

4.1.1 Cel szczegółowy 1: Wzrost aktywności społeczności lokalnej i jej udziału w rozwoju Przytyka

Cel operacyjny 1.1. Usprawnienie komunikacji między interesariuszami rozwoju Przytyka

Cel operacyjny 1.2. Silny trzeci sektor

Cel operacyjny 1.3. Silna kadra organizująca życie społeczne Przytyka

4.1.2 Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności do punktów usług społecznych i mobilności mieszkańców

Cel operacyjny 2.1. Zwiększona mobilność mieszkańców Przytyka

Cel operacyjny 2.2. Lepsza dostępność do miejsc oraz usług publiczno – społecznych w Przytyku

4.1.3 Cel szczegółowy 3: Rozwój dostosowanej do potrzeb infrastruktury publicznej

Cel operacyjny 3.1. Rozwój Infrastruktury rekreacyjno - sportowej

Cel operacyjny 3.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno - edukacyjnej

4.1.4 Cel szczegółowy 4: Rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców

Cel operacyjny 4.1. Inkubacja powstawania nowych miejsc pracy

Cel operacyjny 4.2. Wsparcie działalności bazujących na lokalnym dziedzictwie

Zaplanowane cele wynikają bezpośrednio z analizy sytuacji społeczno – gospodarczej Przytyka. Poniżej przedstawiono powiązania logiczne między wspomnianymi elementami koncepcji.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Tabela 7 Wyznaczanie celów w odpowiedzi na SWOT

Cele szczegółowe	Cele operacyjne	Wyzwania i zagrożenia	Mocne strony i możliwości
1. Wzrost aktywności społeczności lokalnej i jej udziału w rozwoju Przytyka	Usprawnienie komunikacji między interesariuszami rozwoju Przytyka	Niewystarczająca komunikacja między interesariuszami rozwoju	Zaangażowana kadra podmiotów publicznych
	Silny trzeci sektor	Niska aktywność społeczna mieszkańców	Aktywne organizacje pozarządowe Rozbudowany harmonogram wydarzeń kulturalno
	Silna kadra organizująca życie społeczne Przytyka	Możliwe wystąpienie zjawisk wypalenia u aktywnie działających społecznie osób	Zaangażowana kadra podmiotów publicznych
2. Zwiększenie dostępności do punktów usług społecznych i mobilności mieszkańców	Zwiększona mobilność mieszkańców Przytyka	Utrudniony dojazd do Radomia Niewystarczająca bezpieczeństwo ruchu osób niezmotoryzowanych	Usytuowanie nieopodal Radomia
	Lepsza dostępność do miejsc oraz usług publicznych – społecznych w Przytyku	Utrudniona dostępność do opieki zdrowotnej	Zaangażowana kadra podmiotów publicznych
3. Rozwój dostosowanej do potrzeb infrastruktury publicznej	Rozwój Infrastruktury rekreacyjno - sportowej	Niezagospodarowany teren wzdłuż rzeki Radomki	Rozwinięta infrastruktura Lokalizacja nad Radomką
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno - edukacyjnej	Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Rozwinięta infrastruktura
4. Rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Inkubacja powstawania nowych miejsc pracy	Wysoki poziom bezrobocia Migracje młodych osób do ośrodków miejskich w poszukiwaniu edukacji i zarobku	Rozwinięte rolnictwo oraz produkt tradycyjny Papryka Przytycka Usytuowanie nieopodal Radomia.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Cele szczegółowe	Cele operacyjne	Wyzwania i zagrożenia	Mocne strony i możliwości
	Wsparcie działalności bazujących na lokalnym dziedzictwie	Wysoki poziom bezrobocia Migracje młodych osób do ośrodków miejskich w poszukiwaniu edukacji i zarobku	Dziedzictwo kulturowe – rodziny Podlódowskich i Kochanowskich Rozwinięte rolnictwo oraz produkt tradycyjny Papryka Przytycka Wielowiekowa tradycja poniedziałkowych targów

Respondenci wspomnianej wyżej ankiety wskazali także hierarchę ważności projektów, które powinny być zrealizowane w Przytyku.

Cele, działania i zaplanowane projekty są w całości odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby, wyzwania, zagrożenia oraz zasoby, atuty i możliwości miejscowości i społeczności w niej mieszkającej.

4.2 Struktura logiczna interwencji

Poniżej przedstawiono strukturę logiczną interwencji. W poprzednim podrozdziale wskazano, na jakie elementy diagnozy odpowiadają wyznaczone cele Koncepcji. W kolejnej tabeli zawarto cele, działania oraz planowane projekty. Jasno wskazano powiązania między poszczególnymi elementami struktury.

Tabela 8 Matryca logiczna Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk

Cel operacyjny	Działanie	Planowany projekt
Cel szczegółowy 1.	Wzrost aktywności społeczności lokalnej i jej udziału w rozwoju Przytyka	
1.1. Usprawnienie komunikacji między interesariuszami rozwoju	1.1.1. Zwiększenie dostępności informacji dla mieszkańców	1.1.1.1. Wprowadzenie systemu powiadamiania SMS
		1.1.1.2. Nowe formy i kanały przekazu informacji
		1.1.2.1. Coroczne ankiety ewaluacyjne
	1.1.2. Usprawnienie kanałów komunikacji zwrotnej do Urzędu Gminy	1.1.2.2. Uruchomienie systemu komunikacji bezpośredniej z wódcą
		1.1.2.3. Zwiększenie poziomu partycypacyjności procesów planistycznych i legislacyjnych.
	1.1.3. Przytyk bardziej obecny w sieci	1.1.3.1. Przyjazne strony internetowe podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych
		1.1.3.2. Konkursy dla mieszkańców dotyczące ciekawych form promocji Przytyka w portalach społecznościowych.
	1.1.4. Zaangażowanie mieszkańców w planowanie i przygotowywanie wydarzeń	1.1.4.1. System promocji aktywnego udziału w wydarzeniach
		1.1.4.2. Współorganizacja wydarzeń przez mieszkańców
	1.2.1. Inicjatywy nieformalne	1.2.1.1. Akcja edukacyjna – informacyjna dotycząca możliwości realizacji inicjatyw nieformalnych
1.2. Silny trzeci sektor		1.2.1.2. Program finansowania mikroinicjatyw mieszkańców

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

	1.2.2.	Organizacje pozarządowe	1.2.2.1.	Inkubacja powstawania nowych organizacji
			1.2.2.2.	Wsparcie organizacyjne dla NGO
			1.2.2.3.	Szkoła liderów społecznych
	1.3.1.	Rozwój kompetencji osób zaangażowanych w rozwój Przytyka	1.3.1.1.	Szkolenia dla kadry w miejscu pracy
1.3. Silna kadra organizująca życie społeczne Przytyka			1.3.1.2.	Szkolenia własne pracowników
			1.3.1.3.	Wizyty studyjne i współpraca
	1.3.2.	Przeciwdziałanie wypaleniu osób działających na rzecz społeczności lokalnej	1.3.2.1.	Poszukiwanie aktywnych wolontariuszy wspierających inicjatywy realizowane przez podmioty publiczne i organizacje pozarządowe
			1.3.2.2.	Budowanie zespołu – szkolenia, warsztaty i imprezy integracyjne
			1.3.2.3.	Wsparcie specjalistów – szkolenia, kursy, tutoring
			1.3.2.4.	System uznania i nagród dla zaangażowanych pracowników
Cel szczegółowy 2. Zwiększenie dostępności do punktów usług społecznych i mobilności mieszkańców				
2.1. Zwiększona mobilność mieszkańców Przytyka	2.1.1.	Sprawne dojazdy do Radomia – system komunikacji publicznej	2.1.1.1.	Zintegrowanie i usprawnienie systemu komunikacji publicznej
			2.1.1.2.	Wspólny bilet na przejazd różnymi liniami
			2.1.2.1.	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych
	2.1.2.	Bezpieczny i łatwy dojazd do Przytyka - bezpieczeństwo ruchu osób niezmotoryzowanych	2.1.2.2.	Akcja edukacyjna dotycząca bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drogach
2.2. Lepsza dostępność do miejsc oraz usług publicznych w Przytyku			2.1.2.3.	Rozwój innowacyjnej usługi przejazdów współdzielonych – zabierz sąsiada.
			2.1.2.4.	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.
	2.2.1.	Rozwój systemów dostępu do usług	2.2.1.1.	Cyfrowy i automatyczny system rezerwacyjny w ośrodku zdrowia
			2.2.1.2.	System obsługi interesantów w Urzędzie Gminy
	2.2.2.	Usługi dostępne dla osób z niepełnosprawnościami	2.2.2.1.	Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Cel szczegółowy 3. Rozwój dostosowanej do potrzeb infrastruktury publicznej	
3.1. Rozwój Infrastruktury rekreacyjno - sportowej	3.1.1. Rozbudowa parku w dolinie Radomki
	3.1.1.1. Konserwacja i Modernizacja elementów infrastruktury w Parku nad Radomką
	3.1.1.2. Instalacje ekologiczne w parku nad Radomką
	3.1.2. Rozwój infrastruktury sportowej
	3.1.2.1. Budowa basenu gminnego
3.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno - edukacyjnej	3.1.2.2. Ekologiczne oświetlenie w obiektach sportowych w Przytyku
	3.1.2.3. Remonty i modernizacje istniejących obiektów sportowych.
	3.1.3. Rozwój innych obiektów rekreacyjnych
	3.1.3.1. Zielone i cyfrowe instalacje w obiektach użyteczności publicznej w Przytyku.
	3.1.3.2. Doposażenie siłowni zewnętrznej w nowe urządzenia.
3.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno - edukacyjnej	3.2.1. Rozwój bazy Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku
	3.2.1.1. Dostosowanie i rozwój infrastruktury do potrzeb Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku
	3.2.1.2. Zakup wyposażenia Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku
	3.2.1.3. Rozwój przestrzeni do realizacji inicjatyw Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku
	3.2.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej
	3.2.2.1. Nowe miejsca w przedszkolu
	3.2.2.2. Zakup innowacyjnego wyposażenia do placówek edukacyjnych
	3.2.2.3. Powstanie żłobka
Cel szczegółowy 4. Rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców	
4.1. Inkubacja powstawania nowych miejsc pracy	4.1.1. Infrastruktura dla przedsiębiorców
	4.1.1.1. Hub przedsiębiorczości – przestrzeń współdzielona dla podmiotów gospodarczych
	4.1.1.2. Powołanie strefy gospodarczej
	4.1.1.3. Zdalne biura – możliwość rejestracji firmy i krótkoterminowego najmu powierzchni
	4.1.2. Informowanie i promocja wsparcia z różnorodnych programów dotacyjnych dla przedsiębiorców w Przytyku

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

	4.1.2. Wsparcie merytoryczno – organizacyjne powstawania nowych firm i miejsc pracy	4.1.2.2. Szkolenia z umiejętności okołobiznesowych
	4.1.3. Rozwój przedsiębiorczości społecznej	4.1.3.1. Edukacja i promocja przedsiębiorczości społecznej
		4.1.3.2. Wsparcie powstania i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych
4.2. Wsparcie działalności bazujących na lokalnym dziedzictwie	4.2.1. Rozwój marki lokalnej	4.2.1.1. Zawiązanie porozumienia przedsiębiorców i stworzenie marki lokalnej
		4.2.1.2. Programy wsparcia dla przedsiębiorstw objętych marką lokalną
		4.2.1.3. Promocja marki lokalnej

4.3 Inteligentne rozwiązania: działania, produkty i rezultaty

Aby zrealizować wyszczególnione cele, szczegółowo zaplanowano działania, dzięki którym zostaną one osiągnięte. Wskazano je już w poprzednim rozdziale, poniżej jednak doszczegółowiono ich zapisy

Tabela 9 Opis działań planowanych lub podejmowanych w ramach Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Przytyk.

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
1.1.1. Zwiększenie dostępności informacji dla mieszkańców	Rezultatem tego działania będzie utworzenie nowych i usprawnienie istniejących form przekazu informacji – między innymi system powiadamiania SMS oraz inne nowe sposoby przekazu wiadomości mieszkańcom.	Do realizacji tego działania zostanie wykorzystany system powiadamiania SMS, a także portale społecznościowe, strony internetowe i inne wypracowane w czasie projektów inicjatywy.	Dzięki realizacji tego działania mieszkańcy zyskają łatwiejszy i bezpośredni dostęp do informacji publicznych.	Systemy cyfrowe do obsługi wysyłki SMS, Know How pracowników instytucji w zakresie nowych form komunikowania, ich umiejętności graficzne i cyfrowe. Czas potrzebny na realizację działań informacyjnych – promocyjnych.
1.1.2. Usprawnienie kanałów komunikacji zwrotnej do Urzędu Gminy	kanalów komunikacji dwustronnej między podmiotami i organizacjami działającymi w Przytyku i jego obywatelami	Program do tworzenia i analizy ankiet i innych form badania opinii publicznej. Opracowanie systemu zadawania pytań wódcarzowi poprzez stronę www.	W efekcie realizacji tego działania mieszkańcy zyskają kolejne możliwości kontaktu, wyrażenia opinii, udziału w procesach planistycznych i legislacyjnych.	Wiedza i umiejętności pracowników Urzędu dotyczące różnorodnych form partycypacji społecznej i narzędzi do ich realizacji.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
1.1.3. Przytyk bardziej obecny w sieci	Rezultatem tego działania będą bardziej dostępne, intuicyjne i łatwe w użytkowaniu strony internetowe instytucji publicznych i organizacji. Kolejnym rezultatem będzie możliwość skorzystania z wiedzy i umiejętności oraz doświadczenia mieszkańców w działaniach w sieci. Nowe spojrzenie na dotychczasowe sposoby promocji Przytyka.	Narzędzia włączenia społecznego i partycypacji w planowaniu przestrzennym, systemy przeprowadzania spotkań zdalnych i uzyskiwania opinii i informacji drogą cyfrową.	Dzięki temu działaniu zwiększy się także aktywność mieszkańców i ich gotowość do podejmowania inicjatyw. Mieszkańcy zyskają także intuicyjne i dobrze działające serwisy instytucji i organizacji.	Umiejętności cyfrowe do obsługi programów i platform współpracy zdalnej. Wiedza ekspercka dotycząca projektowania stron www z naciskiem na jakość doświadczenia użytkowników. Odpowiednio duże serwery.
1.1.4. Zaangażowanie mieszkańców w planowanie i przygotowywanie wydarzeń	Rezultatem tego działania będzie zwiększenie udziału mieszkańców w wydarzeniach, lepsze dopasowanie profilu wydarzeń do odbiorców i odciążenia kadry instytucjonalnej.	Narzędzia współpracy zdalnej, programy do zarządzania projektami.	Korzyścią dla lokalnej społeczności będzie jej rozwój i przejście z biernego konsumenta wydarzeń do aktywnego uczestnika i organizatora życia społeczno – kulturowego wsi.	Wiedza i umiejętności animatorów społecznych, wsparcie ekspertów w tym zakresie dotyczące zaplanowania narzędzi włączenia mieszkańców.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
1.2.1. Inicjatywy nieformalne	Rezultatem tego działania będzie pojawienie się inicjatyw nieformalnych realizacji działań społecznych oraz zwiększenie aktywności mieszkańców.	Program do promocji, ogłaszania i zarządzania inicjatywami.	Dzięki realizacji tego działania, mieszkańcy zmobilizują się i będą realizować mikro projekty na rzecz swojej najbliższej okolicy i tworzenia więzi sąsiedzkich i w małych grupach społecznych.	Organizacja mogąca przeprowadzić projekt regrantingowy dla inicjatyw nieformalnych, Zasoby finansowe na realizację projektów.
1.2.2. Organizacje pozarządowe	W wyniku tego działania powstanie przynajmniej kilka nowych organizacji, a te już działające poszerzą zakres swojej dotychczasowej działalności. Kolejnym rezultatem będzie zwiększenie liczby realizowanych projektów ze środków zewnętrznych – inwestycje w rozwój miejscowości. Zostanie wyłonionych przynajmniej dwoje nowych liderów społecznych	Narzędzia współpracy zdalnej, programy do zarządzania projektami.	Realizacja tego działania przyczyni się do zwiększenia zasobów organizacji pozarządowych, które będą mogły realizować projekty, pozyskiwać dofinansowania i dbać o rozwój lokalny.	Wsparcie eksperckie w zakresie inkubacji organizacji pozarządowych. Otwarty i chętny do współpracy urząd. Czas i motywacja pracowników i działaczy społecznych. Program szkoły liderów.
1.3.1. Rozwój kompetencji osób zaangażowanych w rozwój Przytyka	Rezultatem tego działania będzie opracowanie programu szkoleń i edukacji dla pracowników urzędu – zarówno w ramach odbywanych zadań jak i edukacji własnej.	Narzędzia nauki zdalnej.	Dzięki rozwojowi kompetencji osób działających na rzecz społeczności lokalnej, mieszkańcy zyskają wyższą jakość realizowanych projektów i inicjatyw. Obsługa i współpraca z obywatelami	Urządzenia do nauki zdalnej. Czas i zasoby finansowe konieczne do szkoleń i wyjazdów studyjnych.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
1.3.2. Przeciwdziałanie wypaleniu osób działających na rzecz społeczności lokalnej	Rezultatem tego działania będzie silniejszy, zintegrowany i bardziej zbalansowany zespół osób działających na rzecz społeczności lokalnej. Osoby będą dłużej utrzymywać się na swoich stanowiskach, wyższa motywacja przełoży się na jakość pracy. Rezultatem zaangażowania wolontariuszy będzie też odciążenie organizacyjne.	Narzędzia do edukacji zdalnej.	będzie sprawniejsza i bardziej płynna. Łatwiej będzie załatwić sprawę. Zachowanie cennych zasobów w postaci know how oraz motywacji i zaangażowania osób realizujących zadania publiczne i społeczne	Najważniejszym zasobem jest tu rozwój mentalności i świadomości konieczności dbania o kompetentne i zaangażowane osoby Zasoby podmiotów do wspierania pracowników i tworzenia niestandardowych sposobów i zasad realizacji pomysłów.
2.1.1. Sprawne dojazdy do Radomia – system komunikacji publicznej	W wyniku realizacji tego działania powstanie spójny i zintegrowany system przejazdów publicznych do miasta powiatowego. Podróż będzie łatwo zaplanować dzięki zdalnemu rozkładowi jazdy. Efektem będzie też powstanie wspólnego biletu komunikacji miejskiej i podmiejskiej.	System planowania podróży typu JakDojade, aplikacja do obsługi biletów.	Uprawnienie komunikacji ułatwi niezmotywowanym mieszkańcom dostęp do usług realizowanych w Radomiu – np. szkoły średnie, uczelnie, szpitale, teatry i muzea itp.	Współpraca jednostek samorządu terytorialnego. Istotne zasoby finansowe i organizacyjne konieczne do wdrożenia systemu. Spółeczność przytyka może tu występować jako lobbująca określona rozwiązaniem.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
2.1.2. Bezpieczny i łatwy dojazd do Przytyka - bezpieczeństwo ruchu osób niezmotoryzowanych	Nowe ścieżki rowerowe umożliwiający bezpieczny przejazd między miejscowościami Gminy Przytyk. Kampania promująca bezpieczeństwo osób niezmotoryzowanych na drogach. Aplikacja umożliwiająca współdzielenie/ zamawianie przejazdów.	Aplikacja umożliwiająca komunikację między mieszkańcami i informowanie lub rezerwację przejazdów współdzielonych.	Korzyścią dla mieszkańców będzie zwiększenie bezpieczeństwa na drogach, ograniczenie emisji spalin do środowiska. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z przejazdów samochodowych nawet w przypadku nieposiadania takowego.	Zasoby kadrowe i finansowe konieczne do realizacji rozbudowanych projektów infrastrukturalnych. Aplikacja do współdzielenia przejazdów. Gotowość społeczności do realizacji zaawansowanych projektów społecznościowych.
2.2.1. Rozwój systemów dostępu do usług	W rezultacie realizacji tego działania powstanie system rezerwacji wizyt w placówkach – ośrodka zdrowia i urzędzie. Infrastruktura dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. System do obsługi zdalnej interesantów w placówkach publicznych.	Aplikacja/ system do zdalnej rezerwacji wizyt.	Ułatwione korzystanie z opieki medycznej i możliwości załatwiania spraw w urzędzie.	Program do obsługi rezerwacji, wyszkolona kadra.
2.2.2. Usługi dostępne dla osób z niepełnosprawnościami		Aplikacje i programy do obsługi zdalnej.	Osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie będą mogli korzystać z dostępnej infrastruktury. Przeciwdziałanie wykluczeniu.	Wykwalifikowana kadra i znaczące środki finansowe konieczne do realizacji projektów infrastrukturalnych. Adaptacja przepisów i wysokie umiejętności cyfrowe.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
3.1.1. Rozbudowa parku w dolinie Radomki	Nowa i zadbana infrastruktura rekreacyjna. Zielona, przyjazna i dostępna przestrzeń dla mieszkańców w centrum miejscowości	ND	Mieszkańcy zyskają jakościową przestrzeń do spędzania czasu i budowania relacji społecznych. Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu osób korzystających w terenów nad Radomką.	Wykwalifikowana kadra i znaczące środki finansowe konieczne do realizacji projektów infrastrukturalnych.
3.1.2. Rozwój infrastruktury sportowej	Nowe obiekty i modernizacja już istniejących	ND	Zmodernizowana i wysokiej jakości przestrzeń do uprawiania sportów.	Wykwalifikowana kadra i znaczące środki finansowe konieczne do realizacji projektów infrastrukturalnych.
3.1.3. Rozwój innych obiektów rekreacyjnych	Nowe obiekty i modernizacja już istniejących	ND	Atrakcyjne i komfortowe miejsca spędzania wolnego czasu	
3.2.1. Rozwój bazy Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku	Przestrzeń zajmowana przez Centrum Kultury bardziej dostosowana do potrzeb i realizowanych zadań. Nowe i zmodernizowane wyposażenie Centrum Kultury. Projekty realizowane poza przestrzenią budynku – większa obecność kultury w przestrzeni publicznej.	ND	Poprawa jakości dostępu do kultury, zwiększenie prestiżu ośrodka, możliwość realizacji nowych typów zajęć. Aktywny, innowacyjny i ambitny ośrodek kultury świadczący różnorodne usługi dla mieszkańców.	Kadra i środki finansowe konieczne do realizacji projektów.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
3.2.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej	Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu. Powstanie żłobka/ klubu opieki nad dziećmi do lat 3. Innowacyjne wyposażenie obiektów edukacyjnych.	Nowoczesne technologie w placówkach edukacyjnych – pomoce edukacyjne, sprzęt i wyposażenie.	Polepszenie jakości opieki nad dziećmi, możliwość skorzystania z niej i dzięki temu ułatwiony powrót na rynek pracy dla rodziców. Dostęp do innowacyjnych i nowoczesnych narzędzi edukacyjnych.	Wykwalifikowana kadra i znaczące środki finansowe konieczne do realizacji projektów infrastrukturalnych.
4.1.1. Infrastruktura dla przedsiębiorców	Powstanie Hub'u przedsiębiorczości – miejsca wynajmu powierzchni i urządzeń niezbędnych do prowadzenia firmy. Możliwość korzystania z przestrzeni do pracy zdalnej. Specjalna Strefa Gospodarcza – teren i ułatwienia do prowadzenia działalności gospodarczej dla dużych firm	Portal do rezerwacji przestrzeni i wyposażenia. Strona promująca prowadzenie działalności gospodarczej w Przytyku.	Zwiększenie liczby miejsc pracy, rozwój firm. Możliwość skorzystania z przestrzeni i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia firmy i pracy zdalnej. Budowanie sieci kontaktów między przedsiębiorcami.	Wykwalifikowana kadra i znaczące środki finansowe konieczne do realizacji projektów infrastrukturalnych. Budynek/ teren konieczny do powstania Hub'u Możliwości formalne, prawne i fizyczne powstania Strefy Gospodarczej
4.1.2. Wsparcie merytoryczno – organizacyjne powstawania nowych firm i miejsc pracy	Wzrost wiedzy wśród mieszkańców na temat różnorodnych źródeł uzyskania dofinansowania na założenie firmy. Programy inkubacji nowych firm – ułatwienia organizacyjne,	ND	Zwiększenie liczby miejsc pracy. Wzrost wiedzy w zakresie przedsiębiorczości.	Ekspertskie usługi związane z inkubacją nowych firm i ubieganiem się o dofinansowanie na ten cel.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Działania planowane lub podejmowane	Oczekiwane rezultaty	Opis technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy;	Korzyści dla lokalnej społeczności	Niezbędne zasoby
	szkolenia, doradztwo w zakresie przedsiębiorczości.			
4.1.3. Rozwój przedsiębiorczości społecznej	Powstanie przynajmniej jednej Spółdzielni Socjalnej	ND	Możliwość rozwoju gospodarczego grup defaworyzowanych lub zagrożonych wykluczeniem. Nowe firmy działające na terenie i świadczące usługi dla ludności.	Współpraca z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej,
4.2.1. Rozwój marki lokalnej	Zawiązanie partnerstwa podmiotów gospodarczych. Powstanie marki lokalnej Promocja firm z terenu Przytyka.	Wykorzystanie nowoczesnych mediów do promocji marki lokalnej.	Rozwój przedsiębiorczości to zwiększenie liczby dostępnych miejsc pracy, wzrost zamożności społeczeństwa.	Gotowość przedsiębiorców do podjęcia wspólnych działań. Wsparcie merytoryczne powstania marki i jej promocji. Środki finansowe na realizację inicjatyw.

4.5 Lista projektów

Poniżej przedstawiono listę planowanych do realizacji projektów. Niektóre z nich dotyczą realizacji zadań publicznych przez jednostki sektora finansów publicznych, związane są działalnością firm, podmiotów i organizacji i koncepcja może dla nich stanowić jedynie inspirację i zachętę do podjęcia ambitnych wyzwań i inicjatyw wskazanych w tabeli poniżej.

Wiele z opisanych tu projektów to innowacyjne rozwiązania, które być może wymagają czasu i osiągnięcia gotowości do ich realizacji.

Tabela 10 Lista projektów, które będą się składać na realizację koncepcji, uwzględniających komponent cyfrowy, środowiskowy lub klimatyczny

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
1.1.1.1.	Wprowadzenie systemu powiadamiania SMS	Zakup i wdrożenie systemu powiadamiania mieszkańców przez SMS	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) FEM 2021 - 2027	10 000 zł	2023 - 2029
1.1.1.2.	Nowe formy i kanały przekazu informacji	Ustalenie i wypracowanie, we współpracy z dziećmi/ młodzieżą/ dorosłymi/ osobami wykluczonymi adekwatnych i trafnych form komunikacji	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) FEM 2021 - 2027	Możliwość realizacji bezkosztowej przez pracowników	2023 - 2029
1.1.2.1.	Coroczne ankiety ewaluacyjne	Przygotowanie i realizacja badań ewaluujących działalność Urzędu Gminy/ instytucji publicznych. Badanie wykonywane w sposób zdalny przy pomocy narzędzi zbierania i analizy danych. Opracowanie danych,	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	Możliwość realizacji bezkosztowej przez pracowników	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
1.1.2.2.	Uruchomienie systemu komunikacji bezpośrednio z włodarzem	Umieszczenie na serwerze strony narzędzia do wysyłania zapytań bezpośrednich do Włodarza Gminy. Wstępna analiza pytań i odpowiedzi na nie przez osoby upoważnione, w uzasadnionych przypadkach kierowanie zapytań bezpośrednio do Wójta.	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) FEM 2021- 2027	Możliwość realizacji bezkosztowej przez pracowników	2023 - 2029
1.1.2.3	Zwiększenie poziomu partycypacyjności procesów planistycznych i legislacyjnych.	Udział instytucji i organizacji w projektach realizowanych przez podmioty zewnętrzne np. https://partycypacjaobywatelska.pl/przestrzen/o-projekcie/ https://sendzimir.org.pl/co-robimy/partycypacja-spoieczna/	Cyfrowy Środowiskowy	Dotacje dla podmiotów realizujących projekty	Koszty udziału pracowników w szkoleniach - delegacja	2023 2029
1.1.3.1.	Przyjazne strony internetowe podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych	Realizacja dostosowanych pod kątem UX stron internetowych. Zakup domeny, serwera. Zakup usługi lub wolontariat lub udział w projekcie dotyczącym tworzenia stron www. Fundacja TechSoup wspiera NGO w tym zakresie	Cyfrowy	Środki własne podmiotów tworzących strony	Od 10 000 zł do 20 000 zł za stronę w zależności od podmiotu. Możliwość skorzystania z dotacji/ wsparcia wolontariuszy	2023 - 2029
1.1.3.2.	Konkursy dla mieszkańców dotyczące ciekawych form promocji	Akcje konkursowe na realizację przez mieszkańców zdjęć/ filmów/ akcji/ tekstów itp., których celem ma być promocja miejscowości.	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk także zlecone w formie dotacji dla organizacji pozarządowej.	Koszt nagrody lub jej forma niefinansowa np. voucher	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu do CKiBP, restauracji itp.	Proponowany termin realizacji
1.1.4.1.	Przytyka w portalach społecznościowych.	Akcje na portalach społecznościowych typu Challenge angażujące ruch w serwisach.	Cyfrowy	Dotacja z Funduszy EOG i Norweskich, FIO itp.		
		Projekt polegający na stworzeniu np. systemu abonamentowego na udział w wydarzeniach kulturalnych (np. za 10 udziałów 11 gratis lub za 5 udziałów, album lub książka w prezencie). Ewentualnie stworzenie projektu i wykonanie odznaki dla osób aktywnych		Granty dla organizacji pozarządowych		
	System promocji aktywnego udziału w wydarzeniach			Środki własne Gminy Przytyk także zlecone w formie dotacji dla organizacji pozarządowej.	Koszt nagrody lub jej forma niefinansowa np. voucher do CKiBP, restauracji itp.	2023 - 2029
1.1.4.2.		System zachęcania mieszkańców do angażowania się w przygotowanie wydarzeń – także w formie nagród/ bonusów. Np. młodzi wolontariusze sprzątający po wydarzeniu mają wstęp za kulisy lub możliwość wykorzystania vouchera do restauracji/ udziału w ognisku itp. Mieszkańcy biorący udział w wyborze wykonawcy mają pierwszeństwo wejścia na teren koncertu itp.	ND	Środki własne Gminy Przytyk także zlecone w formie dotacji dla organizacji pozarządowej.	Koszt nagrody lub jej forma niefinansowa np. voucher do CKiBP, restauracji itp.	2023 - 2029
	Współorganizacja wydarzeń przez mieszkańców			Dotacja z Funduszy EOG i Norweskich, FIO itp.		
1.2.1.1	Akcja edukacyjno – informacyjna dotycząca możliwości	Cykl artykułów w Informatorze Samorządowym Gminy Przytyk, artykułów i filmów na stronie www i profilach w mediach społecznościowych, plakaty, ulotki	Cyfrowy	Granty dla organizacji pozarządowych	Wsparcie MOWES, zespołu doradców programu Mazowsze Lokalnie, Pracowników	1 000 zł 2024 - 2026

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
1.2.1.2.	realizacji inicjatyw nieformalnych	dotyczące możliwości realizacji społecznych Inicjatyw nieformalnych		LGD Razem dla Radomki		
		Projekt polegający na stworzeniu w Gminie funduszu mikroinicjatyw lokalnych – formy pobudzania aktywności lokalnej polegającej na przekazywaniu środków finansowych organizacji pozarządowej w formie regrantingu na realizację projektu polegającego na przeprowadzeniu naboru wniosków, oceny, podpisanie umów i rozliczenia mikrodotacji.	Cyfrowy	Wsparcie ekspertów z Fundacji Batorego i Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce w zakresie regrantingu i tworzenia podstaw do udzielania Mikrodotacji.	Pula przewidziana na mikrodotacje – np. 10 000 zł	2024 - 2029
	Program finansowania mikroinicjatyw mieszkańców	Ewentualna współpraca w zakresie promocji programu Mazowsze Lokalnie.		Współpraca z programem Mazowsze Lokalnie	Koszty promocji 500 zł	
		Ewentualnie współpraca z LGD Razem dla Radomki nad wypracowaniem systemu realizacji inicjatyw ze wsparciem LGD.		Wsparcie LGD Razem dla Radomki		
1.2.2.1.	Inkubacja powstawania nowych organizacji	Stworzenie centrum organizacji pozarządowych/ stanowiska doradcy dla NGO przy Urzędzie Gminy, którego zadaniem byłoby inkubowanie powstawania organizacji pozarządowych na bazie inicjatyw nieformalnych wyłonionych w projekcie 1.2.1.2.	ND	Środki własne Urzędu Gminy, Dotacja z Funduszy EOG i Norweskich, FIO itp. Współpraca z MOWES np. w ramach projektu Inkubacja i Wsparcie Ekonomii Społecznej w subregionie radomskim – IWES 4 Współpraca z LGD Razem dla Radomki	Koszty szkoleń doradcy i ewentualnego wynagrodzenia na stanowisku w urzędzie	2024 - 2026

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
1.2.2.2.	Wsparcie organizacyjne dla NGO	Stworzenie centrum organizacji pozarządowych/ stanowiska doradcy dla NGO przy Urzędzie Gminy, którego zadaniem byłoby wsparcie merytoryczne i organizacyjne działających organizacji w zakresie przygotowywania i prowadzenia bieżącej dokumentacji, tworzenie wniosków o przyznanie pomocy, wsparcie w aplikowaniu o dofinansowania, realizacji i rozliczaniu dotacji.	Cyfrowy	Środki własne Urzędu Gminy, Dotacja z Funduszy EOG i Norweskich, FIO itp. Współpraca z MOWES np. w ramach projektu Inkubacja i Wsparcie Ekonomii Społecznej w subregionie radomskim – IWES 4 Współpraca z LGD Razem dla Radomki	Koszty szkoleń doradcy i ewentualnego wynagrodzenia na stanowisku w urzędzie	2024 - 2026
1.2.2.3.	Szkoła liderów społecznych	Projekt polegający na wyłonieniu nowych liderów społeczności spośród osób realizujących mikroprojekty i objęciu ich wsparciem edukacyjnym, merytorycznym i organizacyjnym w realizacji dalszych inicjatyw. Możliwa realizacja projektu w ramach szkoleń liderów oferowanym przez organizację parasolowe jak Polsko – Amerykańska Fundacja Wolności.	ND	Współpraca z organizacjami parasolowymi LGD Razem dla Radomki, Polsko – Amerykańska Fundacja Wolności i inne. Granty dla organizacji pozarządowych	ND	2024 - 2029
1.3.1.1.	Szkolenia dla kadry w miejscu pracy	Organizacja szkoleń eksperckich dla pracowników urzędu i jednostek podległych w zakresie rozwijania kompetencji miękkich, cyfrowych, graficznych, zarządzania itp.	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk	20 000 zł	2023 - 2029
1.3.1.2.	Szkolenia własne pracowników	Refundacja kosztów szkoleń i studiów podyplomowych dla pracowników urzędu i jednostek podległych w zakresach istotnych dla organu.	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk	40 000 zł	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
1.3.1.3.	Wizyty studyjne i współpraca	Podjęcie współpracy między gminnych i wymian krajowych i międzynarodowych. Wyjazdy studyjne, wspólne inicjatywy i projekty.	ND	Środki własne Gminy Przytyk, Dofinansowania w ramach programów unijnych np. Erasmus+, funduszy EOG i Norweskich	Koszty wyjazdów i organizacji wizyt 20 000 zł	2023 - 2029
1.3.2.1.	Poszukiwanie aktywnych wolontariuszy wspierających inicjatywy realizowane przez podmioty publiczne i organizacje pozarządowe	Powołanie centrum wolontariatu promującego tę formę działalności. Aktywne poszukiwanie wolontariuszy, planowanie form rekompensaty za pracę – zaświadczenia, rekomendacje itp.	ND	Środki własne Gminy Przytyk, Dofinansowania w ramach programów unijnych np. Erasmus+, funduszy EOG i Norweskich. FIO Granty dla organizacji pozarządowych	Koszty szkoleń opiekuna wolontariatu, ewentualnego wynagrodzeni a pracownika	2023 - 2029
1.3.2.2.	Budowanie zespołu – szkolenia, warsztaty i imprezy integracyjne	Zaplanowanie, wdrożenie i realizacja projektu polegającego na budowaniu zespołu poprzez spotkania i udział w szkoleniach, warsztatach czy wyjazdach integracyjnych. Np. rajd rowerowy z poczęstunkiem dla pracowników danego podmiotu i ich rodzin.	ND	Środki własne podmiotów realizujących inicjatywę Granty dla organizacji pozarządowych	W zależności od zaplanowanego zakresu od wydatków bez kosztowych do szkoleń kompetencji miękkich i rozwoju osobistego o wartości kilku tysięcy za osobę	2024 - 2029
1.3.2.3.	Wsparcie specjalistów –	Udział pracowników instytucji i organizacji w szkoleniach specjalistycznych, także online.	Cyfrowy	Środki własne podmiotów realizujących inicjatywę	Koszty wahają się od nieodpłatnych	2024 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
	szkolenia, kursy, tutoring	Objęcie pracowników tutoringiem eksperckim.		Granty dla organizacji pozarządowych	zajęć realizowanych w ramach wolontariatu przez początkujących ekspertów po do kilku tysięcy za osobę.	
1.3.2.4.	System uznania i nagród dla zaangażowanych pracowników	Projekt polegający na wprowadzeniu w instytucjach i organizacjach zasad uznania zaangażowania pracowników poprzez różnorodne, także niefinansowe i nieformalne zachęty i wsparcie np. w postaci usług do korzystania z oferty podmiotów z terenu, dodatkowych godzin wolnych itp.	ND	Środki własne podmiotów realizujących inicjatywę Granty dla organizacji pozarządowych	Od realizacji inicjatyw bez kosztowych po nagrody wartości kilkudziesięciu, kilkuset złotych.	
2.1.1.1.	Zintegrowanie i usprawnienie systemu komunikacji publicznej	Zintegrowany system przejazdów komunikacji miejskiej i podmiejskiego umożliwiający zaplanowanie trasy przejazdu, przesiadek i czasu podróży.	Cyfrowy, Klimatyczny	Projekt realizowany przez Gminę Przytyk/ powiat Radomski ze środków własnych, rządowych lub dotacji unijnych. Możliwość realizacji projektu we współpracy z podmiotami gospodarczymi.	Kwota nieznana Miejscowość Przytyk w roli partnera lub konsultanta projektu.	2023 - 2025
2.1.1.2.	Wspólny bilet na przejazd różnymi liniami	System zarządzania opłatami za przejazd ujednolicony dla miasta i gmin ościennych umożliwiający zakup	Cyfrowy, Klimatyczny	Projekt w trakcie konsultacji społecznych realizowany ze środków powiatu radomskiego i	Kwota nieznana Miejscowość Przytyk w roli	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
		tylko jednego wspólnego biletu na usługi wielu przewoźników.		dofinansowań rządowych i unijnych	partnera lub konsultanta projektu.	
2.1.2.1.	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych	System ścieżek rowerowych umożliwiający połączenia między miejscowościami i punktami realizacji usług publicznych za pomocą pojazdów nie mechanicznych. Budowa infrastruktury towarzyszącej – Stacje obsługi, naprawy rowerów, ładowania elektrycznego za pośrednictwem paneli fotowoltaicznych itp.	Środowiskowy Klimatyczny	Projekt realizowany przez Gminę Przytyk/ powiat Radomski ze środków własnych, rządowych lub dotacji unijnych	2 000 000 zł Miejscowość Przytyk w roli partnera lub konsultanta projektu.	2023 - 2029
2.1.2.2.	Akcja edukacyjna dotycząca bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drogach	Plakaty, bilbordy, artykuły w gazecie i portalach społecznościowych, filmy dotyczące bezpieczeństwa niezmotoryzowanych uczestników ruchu drogowego.	Cyfrowy	Środki własne Gminy Przytyk	20 000 zł	2026 - 2029
2.1.2.3.	Rozwój innowacyjnej usługi przejazdów współdzielonych – zabierz sąsiada.	Projekt umożliwiający współdzielenie przejazdów prywatnych. Udostępnianie przejazdów poprzez dedykowaną aplikację lub inny system powiadamiania o dostępności lub potrzebie podwiezienia.	Cyfrowy Klimatyczny	FEM 2021 – 2027 NFOŚiGW Programy dofinansowań Ministerialnych	100 000 zł	2023 - 2027
2.1.2.4.	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.	Zakup i montaż nowych, energooszczędnych i lamp ulicznych i objęcie nowych terenów oświetleniem oraz wymiana starych opraw.	Środowiskowy	FEM 2021 – 2027 NFOŚiGW	500 000	2026 - 2028
2.2.1.1.	Cyfrowy i automatyczny	Projekt polegający na zakupie i wdrożeniu programu do rezerwacji	Cyfrowy	Środki własne ośrodka zdrowia	1000 zł	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
	system rezerwacyjny w ośrodku zdrowia	wizyt online w ośrodku zdrowia, umożliwiający zapisanie się na wizytę bez konieczności stawienia się w ośrodku.		Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Dotacje na innowacje		
2.2.1.2.	System obsługi interesantów w Urzędzie Gminy	Projekt polegający na zakupie w wdrożeniu systemu rezerwacji wizyt i załatwiania spraw urzędowych w trybie zdalnym. Dostosowanie strony www poprzez utworzenie zakładki – załatw sprawę z informacjami o koniecznych dokumentach, procedurze i formach załatwiania spraw.	Cyfrowy	Środki własne ośrodka zdrowia Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Dotacje na innowacje	5 000 zł	2023 - 2029
2.2.2.1.	Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Modernizacja obiektów i infrastruktury sportowo – rekreacyjnej poprzez likwidację barier architektonicznych oraz ułatwienia dla osób niedowidzących.	Cyfrowy	PFRON	Kwota zależna od zdiagnozowanych miejsc modernizacji.	2025 - 2029
3.1.1.1.	Konserwacja i Modernizacja elementów infrastruktury w Parku nad Radomką	Projekt polegający na modernizacji i konserwacji obiektów infrastruktury w powstającym Parku nad Radomką. Zaplanowany na końcowe lata realizacji strategii umożliwi stabilny rozwój i wysoką jakość powstającej w tym roku nowej infrastruktury. Zakres projektu do określenia w kolejnych latach realizacji koncepcji.	ND	Środki własne Urzędu Gminy, FEM 2021 – 2027 Dofinansowania LGD Razem dla Radomki		
3.1.1.2.	Instalacje ekologiczne w parku nad Radomką	Eko instalacje umożliwiające korzystanie ze źródeł energii odnawialnej do zasilania infrastruktury (oświetlenie, ładowanie itp.)	Środowiskowy Klimatyczny	NFOŚiGW WFOŚ FEM 2021 – 2027	200 000 zł	2024 - 2026

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
Projekty poprawiające różnorodność biologiczną – nasadzenia, habitaty dla gatunków zwierząt pożytecznych. Inwestycje w obiekty edukacyjne na temat środowiska, jego ochrony i ekologii.						
3.1.2.1.	Budowa basenu gminnego	Budowa basenu dla mieszkańców Gminy. Inwestycja zakłada rozbudowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej o nowy duży obiekt, który jednak powinien być dostosowany do potrzeb lokalnej społeczności, aby uniknąć zjawiska „przestrzelenia” projektu. Budynek powinien być wykonany w technologii pasywnej, aby obniżyć koszty utrzymania.	Środowiskowy	NFOŚiGW WFOŚ FEM 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	4 000 000 zł	2028 - 2029
3.1.2.2.	Ekologiczne oświetlenie w obiektach sportowych w Przytyku	Zakup i montaż systemów wytwarzania energii z OZE – fotowoltaika umożliwiająca zabezpieczenie zapotrzebowania na prąd konieczny do oświetlenia obiektów sportowych	Środowiskowy Klimatyczny	NFOŚiGW WFOŚ FEM 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Fundusze norweskie i EOG - Program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu	1 000 000 zł	2025 - 2029
3.1.2.3	Remonty i modernizacje istniejących	Bieżące utrzymanie i modernizacja istniejącej infrastruktury oraz	ND	FEM 2021 – 2027	1 000 000 zł	2023 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
	obiektów sportowych.	dostosowywanie jej do potrzeb użytkowników				
3.1.3.1.		Eko instalacje umożliwiające korzystanie ze źródeł energii odnawialnej do zasilania infrastruktury (oświetlenie, ładowanie itp.) Zielone i cyfrowe instalacje w obiektach infrastruktury publicznej w Przytyku.	Środowiskowy Klimatyczny	NFOŚiGW WFOŚ FEM 2021 – 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnKS) Fundusze norweskie i EOG - Program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu	200 000 zł	2024 - 2026
3.1.3.2.	Doposażenie siłowni zewnętrznych w nowe urządzenia.	Zakup i montaż dodatkowych urządzeń do siłowni zewnętrznych	ND	FEM 2021 – 2027 Dofinansowania LGD Razem dla Radomki	30 000 zł	2024 - 2026
3.2.1.1.	Dostosowanie i rozwój infrastruktury do potrzeb Centrum Kultury i Biblioteki	Adaptacja i modernizacja przestrzeni dawnego Gimnazjum do potrzeb Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku.	ND	Programy MKiDN Dotacje NCK, NPRCZ Dofinansowania LGD Razem dla Radomki	500 000 zł	2024 - 2026
3.2.1.2.	Zakup wyposażenia Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku	Zakup niezbędnego wyposażenia, materiałów, urządzeń do realizacji zadań Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku	Cyfrowy	Programy MKiDN Dotacje NCK, NPRCZ Dofinansowania LGD Razem dla Radomki	200 000 zł	2024 - 2026

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
3.2.1.3.	Rozwój przestrzeni do realizacji inicjatyw Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku	Centrum Kultury bliżej mieszkańców – realizacja inicjatyw Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku poza murami budynku – kontynuacja i rozwój inicjatyw organizacji wydarzeń na rynku w Przytyku, instalacji kultury w przestrzeni publicznej, także w powstającym parku nad Radomką.	Cyfrowy	Programy MKiDN Dotacje NCK, NPRCZ Dofinansowania LGD Razem dla Radomki	100 000 zł	2024 - 2026
3.2.2.1.	Nowe miejsca w przedszkolu	Zwiększenie dostępności miejsc w przedszkolu publicznym – zakup wyposażenia, wynagrodzenia personelu, ewentualna modernizacja lub adaptacja budynków.	Klimatyczny Środowiskowy	FEM 2021 – 2027	300 000 zł	2025 - 2027
3.2.2.2.	Zakup innowacyjnego wyposażenia do placówek edukacyjnych	Rozwinięcie wyposażenia placówek edukacyjnych o zakup innowacyjnych urządzeń cyfrowych do prowadzenia zajęć. Dzięki tego typu inwestycjom wyrównają się szanse edukacyjne	Cyfrowy	FEM 2021 – 2027	300 000 zł	2024 - 2026
3.2.2.3	Powstanie żłobka	Utworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – żłobka lub klubu malucha, w którym będą realizowane zadania związane z opieką i edukacją małych dzieci.	ND	„MALUCH+” 2022-2029 Projekt realizowany przez Gminę, podmiot gospodarczy lub społeczny	Kwota w zależności od wielkości placówki i zakresu koniecznych do realizacji prac.	2025 - 2029
4.1.1.1.	Hub przedsiębiorczości – przestrzeń współdzielona dla podmiotów gospodarczych	Budowa lub adaptacja budynku w celu stworzenia tam Hub-u przedsiębiorczości. To miejsce, w którym osoby prowadzące działalność gospodarczą współdzielą przestrzeń i urządzenia. Przestrzeń wymiany	Cyfrowy Środowiskowy	FEM 2021 – 2027	2 000 000 zł	2025 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
		zasobów rzeczowych i umiejętności oraz kontaktów.				
4.1.1.2.	Powołanie strefy gospodarczej	Rozwinięcie inicjatywy Przytyk Wspiera Przedsiębiorców o wyznaczenie strefy gospodarczej zachęcającej inwestorów do lokalizacji firm w Przytyku.	ND	FEM 2021 – 2027	50 000 zł	2026 - 2028
4.1.1.3.	Zdalne biura – możliwość rejestracji firmy i krótkoterminowego najmu powierzchni	Utworzenie w Hubie inkubatora przedsiębiorczości – możliwość rejestracji firmy, wsparcie w działaniach okołobiznesowych, system zarządzania przestrzenią i krótkoterminowego najmu powierzchni.	Cyfrowy Środowiskowy	FEM 2021 – 2027	500 000 zł	2026 - 2028
4.1.2.1.	Informowanie i promocja wsparcia z różnorodnych programów dotacyjnych dla przedsiębiorców w Przytyku	Informowanie mieszkańców o planowanych i realizowanych naborach na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Wsparcie w przygotowaniu dokumentacji i wniosków aplikacyjnych.	ND	FEM 2021 – 2027 PARP	Rozwinięcie zadań własnych Gminy, koszty szkoleń pracowników	2024 - 2026
4.1.2.2.	Szkolenia z umiejętności okołobiznesowych	Rozwój kompetencji miękkich u przedsiębiorców poprzez możliwość skorzystania ze szkoleń umiejętności okołobiznesowych np. księgowe, negocjacyjne, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów, zarządzanie czasem i pieniędzmi itp.	Cyfrowy	FEM 2021 – 2027 PARP	15 000 zł	2024 - 2026
4.1.3.1.	Edukacja i promocja	Szkolenia, doradztwo i promocja przedsiębiorczości społecznej między	Cyfrowy	Wsparcie MOWES, zespołu doradców	Projekt bez kosztowy – w ramach	20204 - 2028

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Numer	Nazwa	Opis	Komponent	Proponowane źródło finansowania	Szacowana kwota projektu	Proponowany termin realizacji
		przedsiębiorczości społecznej			działalności MOWES	
4.1.3.2.	Wsparcie powstania i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych	innymi także poprzez https://mowes.pl/akademia-mowes/ Dofinansowania na utworzenie przedsiębiorstwa społecznego i zatrudnienie pracowników.	ND	Dofinansowania MOWES Konkurs Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Przedsiębiorstwo Społeczne +”	Kwota zależna od powstających przedsiębiorst w społecznych	2024 - 2028
4.2.1.1.	Zawiązanie porozumienia przedsiębiorców i stworzenie marki lokalnej	Porozumienie zawarte między przedsiębiorcami o powołaniu partnerstwa i stworzeniu marki lokalnej	ND	PARP Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),	Organizacja wydarzeń 1 000 zł	2025 - 2026
4.2.1.2.	Programy wsparcia dla przedsiębiorstw objętych marką lokalną	Opracowanie i wdrożenie projektów wsparcia przedsiębiorstw objętych marką lokalną.	Cyfrowy	PARP Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),	Kwota nieznana. Zależna od zaproponowan ych projektów	2025 - 2029
4.2.1.3.	Promocja marki lokalnej	Utworzenie systemu identyfikacji i promocja marki lokalnej oraz przedsiębiorstw w niej funkcjonujących	Cyfrowy	PARP Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),	10 000 zł	2025 - 2029
4.2.1.4.	Tworzenie infrastruktury dla rozwoju marki lokalnej	Budowa stacji meteorologicznej dla rolników, która wspierałaby ich działania. Stacja umożliwi przewidywanie pogody i szybką reakcję na jej zmiany.	Środowiskowy	FEM 2021 – 2027 WFOŚ	100 000 zł	2025 - 2029

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

Poniżej zawarto listę niektórych, przykładowych programów dotacyjnych, w ramach których organizacje pozarządowe w tym OSP lub KGW mogą ubiegać się o dofinansowania:

Fundacja Orlen	Fundacja Orange
Polski Cukier	Fundacja Tauron
Fundacja Santander	Fundusze Norweskie i EOG
Fundacja Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK)	Program Erasmus
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji,	Program Granty Mazowsze Lokalnie
Fundacja LOTTO im. Haliny Konopackiej	Fundacja Tauron
Fundacja Banku Pekao S.A. imienia dr. Mariana Kantona	Fundacja PZU
Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności	Fundacja NIWEA
Mikrodotacje programu Mazowsze Lokalnie	

Ponad to wszystkie organizacje pozarządowe mogą realizować zlecone przez Jednostki Samorządu Terytorialnego zadania publiczne m. in. w obszarach edukacji, sportu, rozwoju społeczności lokalnych itp.

5 ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE

5.1 Zarządzanie

Za zarządzanie realizacją strategii odpowiedzialne będzie Stowarzyszenie Przyszań nad Radomką – inicjator utworzenia niniejszego dokumentu. Zostanie powołany zespół, w którego skład wejdą interesariusze strategii z Sołtys wsi jako koniecznym członkiem zespołu. Skład osobowy będzie mógł być zmieniany w trakcie realizacji. Należy wziąć pod uwagę dołączanie aktywnych mieszkańców, którzy zostaną wyłonieni w czasie realizacji projektów pobudzających aktywność społeczną.

Zespół określi częstotliwość spotkań, która będzie jednak nie mniejsza niż raz do roku. W czasie spotkań omawiane będą realizowane projekty i planowany harmonogram na kolejne miesiące i lata. Wyznaczone osoby będą kontaktowały się podmiotami realizującymi projekty. Określany będzie stopień ich zgodności ze Strategią.

Jednym z zadań zespołu będzie także aktualizowanie założeń koncepcji i dostosowywanie jej do zmieniających się okoliczności i warunków. Kompleksowa wiedza członków zespołu na temat sytuacji społeczno – gospodarczej Przytyka będzie stanowiła podstawę do zwiększania trafności proponowanych rozwiązań.

Zarządzaniem konkretnymi projektami i ich koordynacją będą zajmować się osoby wydelegowane przez instytucje i organizacje odpowiedzialne za wdrażanie danego rozwiązania. Osoby te będą zobowiązane udzielać informacji zespołowi na temat ich przebiegu, pojawiających się trudności i stopnia osiągania rezultatów.

5.2 Monitoring

Głównym celem monitoringu będzie pozyskiwanie danych ilościowych i jakościowych dotyczących realizowanych projektów i stopnia osiąganych celów. Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring będzie Stowarzyszenie Przyszań nad Radomką. Zadanie to będzie realizowane w ścisłej współpracy z Urzędem Gminy i innymi podmiotami publicznymi takimi jak Centrum Kultury i Biblioteka oraz Szkoła i Przedszkole. Dane będą gromadzone i porównywane z założeniami dokumentu. Dzięki temu możliwe będzie stałe analizowanie poziomu realizacji jego założeń.

Wyniki analizy w pierwszej kolejności będą stanowiły podstawę do zaplanowania działań na przyszłość. W drugiej kolejności na ich podstawie będzie określany plan aktywizacji i włączania społecznego, aby zwiększyć liczbę podejmowanych inicjatyw i udział obywateli w wydarzeniach. W przypadku

stwierdzenia istotnych rozbieżności lub zmian społeczno – gospodarczych wyniki monitoringu będą stanowiły podstawę do aktualizacji dokumentu.

Koncepcja to dokument żywy, który powinien być regularnie aktualizowany. Właśnie to będzie świadczyć o „inteligencji” założeń. Inteligentny to znaczy ciągle adaptujący się do wyzwań, zmieniający się w odpowiedzi na okoliczności, umiejący zmienić raz podjęte zobowiązania w imię osiągnięcia celów nadrzędnych, wizji i wartości istotnych dla społeczności.

Wyniki tej analizy będą prezentowane mieszkańcom przynajmniej raz do roku w czasie zebrania wiejskiego.

6 PLAN WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI W REALIZACJĘ KONCEPCJI, Z UWZGLĘDNIENIEM ROLI SOŁTYSA LUB RADY SOŁECKIEJ W TYM PROCESIE

6.1 Zaangażowanie mieszkańców w rozwój strategii

Koncepcja Inteligentnej Wsi to dokument, który powinien być wypracowywany nie dla ale przez lokalną społeczność. Dlatego też niezwykle ważnym jej elementem jest plan zwiększania udziału społeczności w jej realizację. Cel ten był jasny i przyświecał realizatorom procesu od samego początku.

Mieszkańcy byli informowani o przygotowaniach do stworzenia koncepcji i zapraszani do udziału w jej przygotowaniu. Wykorzystano zarówno metody kontaktu bezpośredniego - spotkania i wywiady, jak i kontaktu pośredniego i zdalnego poprzez wykorzystanie ankiety internetowej.

Działania w kolejnych latach także uwzględniają wysoki poziom partycypacyjności. Mieszkańcy Przytyka będą informowani regularnie o efektach i realizowanych projektach poprzez różnorodne kanały, w tym także na zebraniu wiejskim

6.2 Kluczowe kanały komunikacji i podnoszenia świadomości wśród obywateli

Określono kluczowe kanały komunikacji i podnoszenia świadomości wśród mieszkańców. Są to:

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

- Stworzenie logo i systemu identyfikacji dla koncepcji – każda inicjatywa realizowana w ramach niniejszego dokumentu będzie zawierać znak graficzny symbolizujący Inteligentną Wieś Przytyk. Logo może zostać wypracowane w ramach konkursu dla dzieci i młodzieży.
- informacje w mediach lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem gazety gminnej – Informator Samorządowy.
- Informacje przekazywane przez strony internetowe interesariuszy – Urzędu Gminy w Przytyku oraz innych podmiotów realizujących projekty w ramach koncepcji
- Filmy informujące – promocyjne w mediach społecznościowych.
- Informacja o realizacji projektu w ramach koncepcji na tablicy informacyjnej/ plakacie/ liście obecności i innych dokumentach towarzyszących projektom.
- Spotkania dla mieszkańców – zebranie wiejskie

Przynajmniej raz do roku odbędzie się sprawozdanie z przebiegu realizacji projektów i celów. Będzie ono przedkładane na spotkaniu wiejskim. Członkowie powołanego zespołu roboczego opowiedzą o realizowanych inicjatywach i będą mogli odpowiedzieć na pytania mieszkańców. W ten sposób zaangażowany zostanie nie tylko Sołtys, ale także cała Rada Sołecka.

Aby zwiększyć świadomość obywateli dotyczącą realizowanej w Przytyku koncepcji, informacja o tym, że dany projekt jest objęty dokumentem będzie podawana w informacjach prasowych w tym na stronach www, socialmediach, plakatach, ulotkach i biuletynie gminnym. Informacja ta znajdzie się też każdorazowo na listach obecności i będzie przekazywana uczestnikom wydarzeń.

6.3 Planowane działania mające na celu zmobilizowanie zainteresowanych stron

Mobilizacja i zachęcanie interesariuszy do angażowania się i podejmowania wyzwań to trudne zadanie. Zostaje ono powierzone członkom zespołu roboczego. Są to osoby mające znaczący wpływ na społeczność całej gminy.

Pierwszym krokiem będzie informowanie mieszkańców o realizowanych inicjatywach i projektach, zachęcanie do udziału w nich. W początkowej fazie rolę inicjatora będą pełnić interesariusze koncepcji – w tym podmioty publiczne. Ten najdłuższy etap budzenia potrzeb i motywacji do aktywności powinien być dobrze zaplanowany. Wiedza z zakresu animacji społeczności lokalnych będzie w tym przypadku niezbędna. Dopiero po osiągnięciu odpowiedniego poziomu aktywizacji i zaangażowania nowych osób dołączających do projektów będzie można przekazać im rolę liderów i ambasadorów Idei Inteligentnej Wsi.

Koncepcja inteligentnej wsi dla miejscowości Przytyk

W całym tym procesie nie do przecenienia jest rola Sołtys wsi. Jest to osoba będąca najbliższą mieszkańcom. To z nią na bieżąco kontaktują się w sprawach dotyczących wsi. Może ona być ambasadorem koncepcji i mobilizować do działań mieszkańców. Podobną rolę mogą pełnić także członkowie organizacji pozarządowych działających lokalnie.

7 PODSUMOWANIE

Przygotowanie koncepcji Inteligentnej Wsi to ważne przedsięwzięcie.

Powstał dokument złożony, obejmujący zarówno zadania ambitne, długofalowe i kosztowne, jak i prostsze, możliwe do zrealizowania bez znaczących środków pieniężnych.

Gmina Przytyk posiada wszelkie zasoby organizacyjno – kadrowe niezbędne do realizacji tych przedsięwzięć. Działające na rzecz rozwoju osoby tworzą nieoceniony kapitał, dzięki któremu może się tak rozwijać. To właśnie dzięki tym osobom poprawia się jakość życia mieszkańców.

PRZEWODNICZĄCY
RADY WSI PRZYTOK
Krzysztof Wlazło